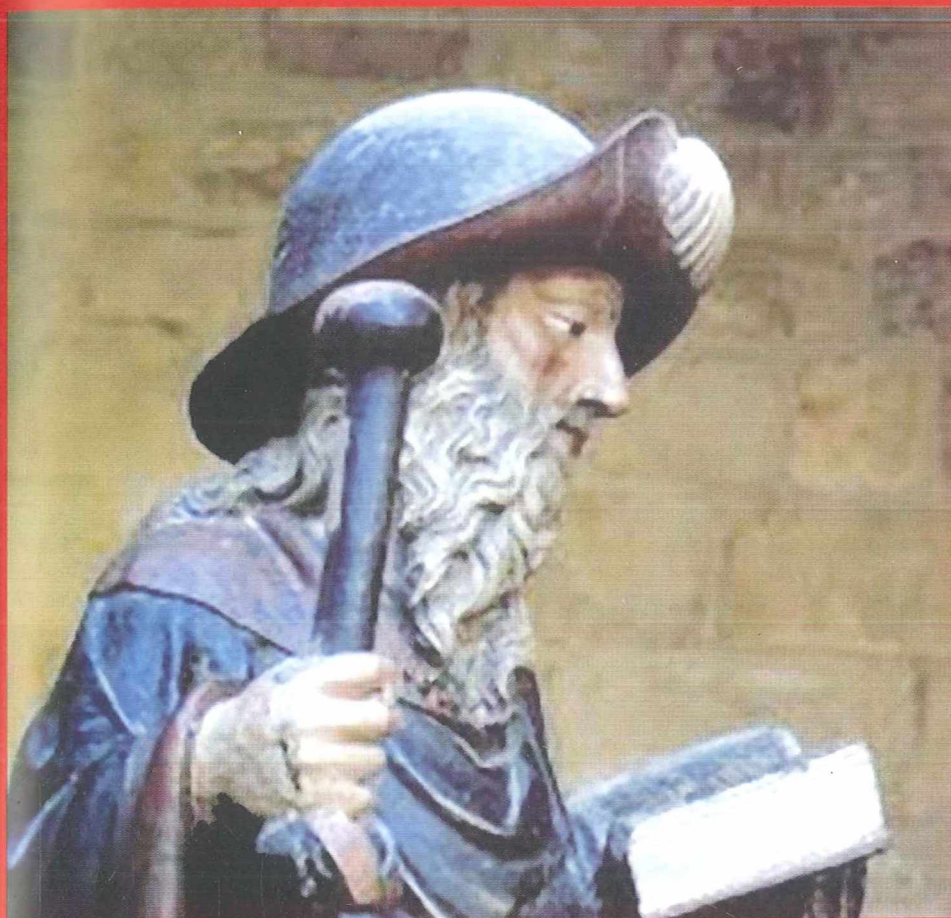

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Jakab apostol, az idősebb

Huszonhatodik évfolyam
2015. február

2

Tartalom

Meditáció a címlap témájára

Sarkadi Nagy Pál: Jakab, az idősebbik	59
---	----

Vasárnapi prédikációk

Nagy Ferenc: Állj mellém, Uram! Zsoltárok 3,1–9	61
Nagy Emese: A félelem ellentétei. 2Timóteus 1,7	63
Visky János: Káleb. 4Mózes 14,24	65

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus példázatai. A hamis sáfár. Lukács 16,1–8.(9)	69
---	----

Prédikációk böjtfő nyhatére

Gede Csongor: A meglankadt ember és a megerősítő Isten. Ézsaiás 40,30–31	76
Légy együttérző! Ézsaiás 58,3–8	77
Először sírsz, aztán átkozódsz, aztán imádkozol? Jeremiás siralmai 3,12–26	78
Szíveteiket szaggassátok meg. Jóel 2,12–16	79
Látszat és valóság. Máté 6,16–18	79
Mindenkor örüljetek. Zakariás 8,19	80

Prédikációk böjtfő ünnepére

Molnár József: Hit és segítség. Márk 9,14–29	82
Sipos András: Amikor a vőlegény elvétetik tőlünk... Lukács 5,35	85

A Genezáret partján

Imák a református lelkészeknek református lelkészekért	87
--	----

Alkalmi prédikációk

<i>Esketési igehirdetés</i> Tatár János: Mit tehetek értetek? Máté 20,32	92
<i>Temetési igehirdetés</i> Székely Levente: Az odafennvalókat keressétek... Kolossé 3,1–4	94
Sylvester Aba János: Tudom, hogy az én Megváltóm él. Jób 19,25–26	96

A címlapon *Jakab apostol, az idősebb.*

A hátlapon Babits Mihály *Vers, apostolokról* című verse.

Meditáció a címlap témájára

Sarkadi Nagy Pál

Jakab, az idősebbik*

Jakab, János testvére, kétségkívül vezető helyet foglal el az apostolok közösségében. Jézus szűkebb köréhez tartozik, Jánossal és Péterrel együtt. Ott voltak mindhárman Jézus életének nagy alkalmain, például a megdicsőülés hegyén is.

Az apostolok névsorában nevét ott találjuk az első három között. Márknál csak Péter előzi meg, Máténál a harmadik, Péter és András után. Úgy gondolom, azért előzte meg Jánost, mert ő volt az öregebb. Bár ilyen helyet foglal el, jóformán semmit sem tudunk róla.

Személye megítélését illetően az a nehézség adódik, hogy mindig Jánossal együtt van említve. Elválaszthatatlan testvérpár. Ő is halász volt. Jézus elhívta, hogy emberek halásza legyen. Jánossal együtt ő is tüzet kíván Samáriára.

Nincs feljegyezve egyetlen tette sem, de a legnagyobb, a mártírhalála, fel van jegyezve. A tanítványok között ő szenvedett először mártírhalált: „Abban az időben Heródes király megölette Jakabot, János testvérét fegyverrel.” (ApCsel 12,1–2) Kérdezhetnénk: Miért éppen őt ölette meg? Nem azért, mert a missziói munkát ő végezte legjobban? „Senkiben nincs nagyobb szeretet, mint amikor életét adja az ő barátaiért.” (Jn 15,13) Az ő helyére már nem választanak más apostolt, mint a Júdás helyére.

Jakabról az adatok hiányában a következőket állapíthatjuk meg: bátor ember volt, Uráért kész volt meghalni. Eusebius egyháztörténet-író elmondja róla, hogy a szolgálta, aki őt az ítéletre vezette, látva bizonyágtételét, megtért és keresztyénnek vallotta magát. Kérte Jakabot, hogy bocsásson meg neki. Az ítélet után mindkettőjüket kivégezték. Olyan ember volt, aki az ellenségnek is megbocsátott. Olyan hite volt, hogy az ellenséget is megtérítette.

Nem volt féltékeny ember. Amint András Péter árnyékában élt, úgy élt ő János árnyékában. Nem volt könnyű számára a „híres” testvér mellett alázatosnak maradnia. Jakab ebben a helyzetben is tudott diadalmaskodni.

Jakabnak – mint testvérenek is – rendkívüli hite volt. Amikor Jézustól a mennyek országában az első helyet kérték, úgy látszottak, mint a világi ambíció emberei. De ez a kérés ugyanakkor bizonyossága győzedelmes hitüknek. Amikor ők éltek, semmi sem látszott kilátástalanabbnak, mint Jézus ügyének a diadala. Jézus egy otthontalan, galileai prédikátor. Űgye olyan nagy ellenállásba ütközik az egyház vezetői részéről, hogy Krisztus ügyének a jövője emberileg teljesen bizonytalannak látszott.

És ebben a reménytelen helyzetben Jakab és János hittek Jézus ügyének a diadalában. Nagyobb hitük volt, mint Keresztelő Jánosnak, aki Krisztus ügyét reménytelennek látta és tanítványokat küldött Jézushoz: „Te vagy-é az, aki eljövendő, vagy mást várunk?” (Mt 11,3) Ők hittek a mustármag példázata ígéréteinek: „Hasonlatos a mennyek országa a mustármaghoz, amely... kisebb ugyan minden magnál, de mikor felnő... fává lesz.” (Mt 13,32)

Amikor a főhelyet kérték Isten eljövendő országában, Jézus megkérdezte őket: „Nem tudjátok, mit kértetek. Megihatótok-é a poharat, melyet én megiszom? És megke-

* Dr. Sarkadi Nagy Pál: *A tanítványok*. Magyar Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest 1994.

resztelkedhettek-é azzal a keresztséggel, mellyel én megkeresztelkedem? Mondának néki: meg.” (Mt 20,22)

És mindkét testvér „megitta” Jézus poharát, a szenvedés kelyhét. János Efézusba ment. Vállalta a száműzetését. Jakab rövid életet élt és mártírhálált halt.

János a hosszú élet szenvedésével, Jakab mártírhálálával tett bizonyosságot a feltámasztott Úrról. Számunkra mindketten példák maradnak az idő végezetéig: a legnehezebb helyzetekben is hinnünk kell Isten országa eljövételében.

Bűn és ítélkezés

A keresztyénséget kétfelől lehet nézni. Lehet nézni úgy, hogy az erkölcsi kódex. Ez azonban a keresztyénség meghamisításának egyik leglátványosabb, legplauzibilisebb módja. Ha a keresztyénséget morális vetületéből közelítem meg, akkor feltételezem, hogy az ember folyamatos lény. Tudniillik az erkölcs azt sugallja, hogy az ember fő jellemzőjeként azt fogadjuk el, mit *nem* követ el, mit *nem* szabad cselekednie. A keresztyénséget így leszűkítjük egy negatív és folyamatos útra. Ez a vallás meghamisításának nagy-nagy veszélye. A vallás ellenben más, és a keresztyénség tökéletesen más. És Krisztus tökéletesen más volt. Ő tudta, hogy az ember drámai lény. A jót és a rosszat úgy építi össze, mint hegy a köveket. Egyszerre jó és egyszerre rossz, és ezt a konfliktust fantasztikus drámai küzdelemben éli meg, aminek a kimenetele valamiképpen Isten szívében játszódik le. Különben nem lehetne alázatos valaki. Ez a nagy különbség: a farizeusok erkölcsösek voltak, tökéletesen erkölcsösek. Jézus tökéletesen elutasítja ezt az attitűdöt. Ő ismeri az embert, tudja, hogy ez gyökerében nem lehet igaz, és hogy az ember csak mint drámai lény tud jó is lenni. Tud szeretni.

Nem kell ahhoz éles szem, hogy fölismerjük az ítélkezők „alaptörvényét”. Gyengéiket (esetleg bűneiket) szentesítve hibának egyedül a mások sajátos gyengéit róják fel. Így van ez még a népek életében is. Egy szorgos északi fajta számára nincs megvetendőbb, mint bizonyos déli népek „lazasága”

Ez a szemlélet természetesen távol áll a keresztyénségtől. De talán még kirívóbb az egyéni esetekben.

Saját bűnös állapotának megtagadása semmiféle jogot nem adhat soha senkinek az ítélkezésre. Amennyiben ez történne, a „megtért” bűnös tapodtat se haladt előbbre. Hiszen épp a tökéletes alázatban rejlik a keresztyénség valóban isteni, valóban emberfeletti újdonsága.

Anarchia volna ez? Ne féljünk a szótól, ha egyszer Isten rendelkezésével kapcsolatban ejtjük ki. S ebben az isteni perspektívában betű szerint, egyszerre és valóban és egyedül igaz, hogy a bűnnél csupán az ítélkezés szelleme állt távolabb Jézustól. Pontosabban: a bűnösökért jött az Emberfia a világra. Az ítélkezőktől kapta keresztyét.

Ismerte az embert. A bűnöst is, a farizeust is, az ítélkezőt is. Gondoljunk a farizeusok csapdáira, Péter hősködésére, a tanítványok vetélkedésére, s ugyanakkor a bűnös asszony vagy a megfeszített lator esetére. Jézus „megoldása” mindig félreérthetetlenül világos és egyszerű. Se bánat, se megértés nincs, nem lehetséges az alázat isteni, *atyai* kegyelme nélkül.

Minden egyéb üres színjáték, emberi komédia, a végítélet blaszfémija.

De vajon képesek vagyunk erre az „egyszerű és egyetlen” útra? Emberi erővel semmi esetre. Mert a bűnnél semmivel se nehezebb kiirtani az ítélkezés szellemét. Semmivel se nehezebb, mivel a kettő egy és ugyanaz.

Bizony, nincs könnyebb és nincs nehezebb, mint keresztyénné lenni.

Pilinszky János

Vasárnapi prédikációk

Nagy Ferenc
Szökefalva

Állj mellém, Uram!

Alapige: Zsoltárok 3,1–9
Bibliaolvásás: 2Sámuel 15,1–17

Nemcsak Dávid ajkáról hangzott már el ez a segítségért kiáltó mondat: „Állj mellém, Uram, és szabadíts meg engem, Istenem!”, hanem sok-sok hívő keresztyén ember ajkáról is, amikor érezte szívében-lelkében Isten szabadítása utáni vágyat. Lelkipásztori szolgálatom idején sokszor tapasztaltam ezt én is, és kedves híveim is elmondták, hogy „amikor bajban, nyomorúságban, betegségben, gyászban, megpróbáltatásban voltam, Isten volt a segítségem. A Szentírást vettem a kezembe, és A zsoltárok könyvét olvasva megnyugodott a szívem, és békére lelt a lelkem.”

Ez a régi zsoltár futásról, menekülésről beszél. Dávid Absolon elől való futásáról, meneküléséről, de ugyanakkor Isten csodálatos szabadításáról is.

Mindnyájan tudjuk, érezzük, mit jelent a futás, a menekülés, az ellenség háborgatása az életünkben. Sokszor kellett menekülnie a mi népünknek is, amikor jött az ellenség, a tatár, a török, a háborúk szorongattatásai és más veszedelmek. Áldott emlékezetű lelkipásztorom, Bisztray Sándor Somosdon vallásórás koromban beszélt a falu történetéről, és elmondta, hogy amikor a falut megtámadta az ellenség, a nép a csonterdőben, a falutól távol keresett menedéket, és így maradhatott meg. Milyen jó tudni, hogy van egy másik, áldott drága menekülés is, amikor az ember nem csupán nyomorúsága, ellenségei elől menekül, hanem ebben az állapotában az Örökkévaló Istenhez menekül, és imájában elmondja Istennek minden vágyát, baját és bánatát, azaz kiönti szívét az Úr előtt úgy, amint ebben a régi szép zsoltárban Dávid király is tette. Abban az állapotában, amikor érezte, hogy sarkában van a veszedelem, kitérte szívét Isten előtt. Most, amikor érzi, hogy saját fia, Absolon üldözi, és édesapja királyságát kívánja elrabolni, a Mindenható Isten elé fordul: Uram, mennyire megsokasodtak ellenségeim, milyen sokan támadnak reám. Sokan kárörömmel mondják, hogy még az Isten is elhagyott, még Ő sem tud rajtam segíteni. Azonban a zsoltáros szívében ott van az Isten iránti szívbéli bizodalom. Tudja, hogy aki őt a juhnyáj mellől elhívta, és királlyá tette, és aki számtalanszor már eddig is megmutatta szabadítását – megszabadította az oroszlánnak, a medvének, a farkasnak szájából, a filiszteus Góliátnak és még sok más ellensége kezéből, most is meg tudja szabadítani. Hiába van sok hitetlen, kárörvendő ellensége, ő tudja, érzi, hogy Isten az ő segítsége, csak Ő áll mellette.

Drága testvérem, kívánom, hogy ma te is tapasztald meg Dáviddal, hogy az Úr a Szabadító! Hozzá lehet és kell menekülni életünk minden bajában, nyomorúságában, mert Ő a mi megmentőnk. A zsoltáros tudta ezt, de én is megtapasztaltam már számtalanszor. Ezért a te szívedhez is jusson el ma ez a bizonyosság, és vidd kérésedet, kívánásodat Isten elé. Ha az emberek, a társak el is hagynak, Isten nem hagy el soha. Istenünk Fiában, Jézus Krisztusban alászállott és elhozta számunkra csodálatos szabadítását, amelyet emberi szavakkal nem lehet kifejezni. Ő nem hagyott el soha, velünk van, ahogy a karácsonyi evangéliumban hallottuk, neve Immánuel, azaz „Velünk az Isten!”.

„**Állj mellém, Uram!**” – amikor először olvastam el ezt a zsoltárt a Károli-fordítás után az új fordítású Bibliából, ez a mondat nagyon megragadta lelkemet, és ezért is adtam ezt a címet ennek az ige hirdetésnek. Pár hete csak, hogy befejeztük az elmúló

őszendőt, és Isten az Ő kegyelméből átvezetett az új esztendőbe, és mindnyájan éreztük, hogy Isten velünk volt a múltban, velünk van a jelenben is, és reménységgel tekintünk előre az új esztendőre. Az Úrral járva és rátekintve, Tőle kérve segítséget, meg fogjuk érezni, hogy nem hagy cserben Istenünk. Mellénk áll, örömlünkben és bajainkban egyaránt. Ha megtörténik, hogy futásunk, menekülésünk lesz ellenségeink háborgatása miatt – mert az ellenség nem alszik –, kiáltunk Hozzá, mert Ő meghallgatja kéréseinket.

A 2014-es esztendőben nagy eseményekre emlékeznek, gondol vissza a mi népünk. Gondoljuk csak el, hogy 100 évvel ezelőtt hogyan zúgott az első világháború golyózáporos zaja, és 70 évvel ezelőtt hogyan zúgott a második világháború mérhetetlen zaja, és milyen sok nyomorúságot hagyott maga után. Hányan menekültek el otthonaikból, árván maradt gyermekek, özvegyek, védtelen kicsinyek és nagyok maradtak magukra. Sok-sok könny záporozott, hullt a szemekből. Mennyi sok segítségért kiáltó imádság szállt Isten felé. Bizonyára sokan kiáltották: „Állj mellém, Uram, szabadíts meg Istenem!” Ebben a régi zsolttárban, az ellenség tábora mérhetetlennek, legyőzhetetlennek tűnik, mint a háborúk idején, amelyekben testileg sokan elvesztek, sokan árvák, özvegyek maradtak, sok volt a menekült.

Van egy áldott, biztató „de” kötőszó a 4. versben, amely a szabadítót, mindenható, győzhetetlen Istenre mutat: „De Te, Istenem, pajzsom vagy nekem, dicsőségem.” A pajzs az ókori harcos védőfegyvere volt. Gyakran találkozunk Bibliánkban azzal a gondolattal, hogy Isten az övének pajzsa. Itt, ebben a zsolttárban, majd a 18. zsolttárban: „Az Úr az én kösziklám, várom és szabadítóm, az én Istenem, az én kösziklám, Őbenne bízom: az én pajzsom, üdvösségem szarva, menedékem.” (Zsolt 18,3) Isten hűsége pajzs és páncél az övéi számára. „Mi pajzsunk, tekints alá, oh Isten, és lásd meg a te felkent orcáját... mert nap és pajzs az Úr Isten; kegyelmet és dicsőséget ad az Úr, nem vonja meg a jót azoktól, akik ártatlanul élnek.” (Zsolt 84,10.12) „Tollaival fedez be téged, és szárnyai alatt léssen oltalmad; pajzs és páncél az Ő hűsége.” (Zsolt 91,4) Nem véletlen az, hogy ilyen közel érezte magát Dávid az Úrhoz, és sok-sok zsolttárban megénekelte ezt a csodálatos érzést, Isten közelségét. Ha az emberek megvetnek, gyaláznak, üldöznek, Isten felemel és körülvesz kegyelmével, irtalmával felmagasztal.

Az Istenhez kiáltó, benne bízó embernek mérhetetlen nyugalma van. A zsolttáriró megtapasztalta azt, hogy amikor hozzá kiáltott, az Úr meghallgatta szentsége hegyéről. Nyugalmat, békességet adott szolgálójának. Ezért tesz bizonyosságot: „Én lefekszem és elalszom, felébredek, mert az Úr támogat engem.” Reménytelenül szorongatott helyzete közepette is, amikor hirtelen tört rá a veszedelem, ott kellett hagynia palotáját, feleségeit, minden értékét, amikor népe pártütő része üldözte, mindenfelől ellenség vette körül, nyugalma ekkor is teljes, megragadó és lebilincselő. Hite rendíthetetlen, az emberileg legreménytelenebb helyzetben is nyugalma teljes, mert nem önmagában, önerejében bízik, hanem az Úrban, akinek szabadítását oly sokszor átélte már. Közvetlen bizonyossága az adott helyzetben az, hogy éjszakai nyugalmát sem zavarja meg a félelem, a rettegés, izgalom és kétségkedés, mert rendíthetetlen hitének ereje testére és lelkére egyaránt kihat. A lélek nyugalma testének nyugalma is biztosítja. Hiába áll vele szemben, és veszi körül akár tízezernyi nép, bármiféle hatalom, ő tudja, hogy Ura, Istene mellette van!

Nekünk van-e ilyen hittünk és bizodalunk? Mi akkor érezzük magunkat biztonságban, ha lefekvés előtt kapunkat, ajtónkat bezárjuk. Nem gondolunk arra, hogy az ellenség, a tolvaj előtt nincsen zár, bárki, bármikor zárt kapuk és ajtók ellenére is ránk törhet? De ha teljes bizalommal Isten őrző kegyelmére bízunk életünket, akkor nekünk semmi és senki nem árthat.

Végül Dávid szívéből felcsendül az Isten iránti hála és dicsőítés szava, az, hogy egyedül Istené a szabadítás. Azt is sokszor megtapasztalta már, hogy Isten arcul ütötte ellenségeit. A bűnösök fogainak kitördelése az ellenség teljes megalázásának, megsemmisítésének a teljes képe.

Istené a dicsőség, az Úré a szabadítás – legyen a Te népeden a Te áldásod! A zsoldáros rendíthetetlen nyugalma, hite, bizalma kiterjed a népre is. Mindnyájan érezzük, hogy a legnagyobb áldást, szabadítást Jézus Krisztusban nyertük. Kedves testvéreim, mindnyájan bizzuk magunkat az Úrra, mi is hozzá menekülünk, és hozzá kiáltunk ebben az új esztendőben: „**Állj mellém Uram, szabadíts meg, Istenem**”, és soha el ne hagyj engem. Bizonyágtételemet egy csodálatos evangéliumi ének szavaival szeretném befejezni:

Mily drága nekünk ez a jó hír,
Mily édes, – örömtelten zeng!
Halljátok a nagy szabadítást,
Mely Jézusban lett a mienk!
Oh, bízd magad e kegyelemre,
Mely gazdagon árad feléd,
Váltságát tedd a magadévá,
Hidd, ez számodra is elég!

Ámen!

Nagy Emese
Istvánháza

A félelem ellentétei

Alapige: 2Timóteus 1,7

Bibliaolvasás: Zsoltárok 62,1–3.6–9

Hallottunk-e valaha az örömolimpiáról? Placid atya, egy bencés szerzetes beszélt erről egy interjúbán. Nagyon fiatal papként fogságba vitték a Gulágra. A lágerben pedig a foglyok örömolimpiát szerveztek. Összeálltak hatan-nyolcan, és elhatározták: most azt fogják figyelni, hogy mennyi apró öröm éri őket a nap folyamán. Aztán este a vacsora előtt újra összejöttek, és aki többet tudott elmondani, több apró kis örömet, az lett a győztes. Mint az olimpián, jött később a második forduló, ahol az előbbi győztesek versenyeztek. Aztán a harmadik fordulóban került sor az olimpiai győztes kihirdetésére. Egyszer olyan olimpiai győztesük volt, hogy egy nap 17 apró örömet mondott el. Ebből lett egy szabály: az örömeket észre kell venni, keresni kell. Csak úgy tud életben maradni az ember ilyen rettenetes körülmények között. Igen, az öröm valóban élhetővé tudja tenni az életet és könnyebbé a feladatok végzését. De mi van ellenkező esetben? Mi az öröm ellentéte? Mondhatnánk, hogy a szomorúság, amely lehúz és mindentől elveszi a kedvünket. Milyen érdekes: az Igénk egy kicsit másképpen közelít ehhez a témához.

Pál apostol egy fiatalhoz intézi a levelét. A bevezető sorokban azt írja: Timóteus könnyeiről emlékezik. Vagyis: a fiatalnak sok gondja van és szomorúsága fokozott, az akadályok miatt. Egy gyülekezet vezetése van rábízva, és úgy néz ki, hogy ez nehezen megy neki. Az az érdekes, ahogyan Pál apostol ennek a fiatalnak a szomorúságát magyarázza. Ő inkább félelemről beszél. Ez teszi örömtelenné Timóteust. Tehát az ő örömének az ellentéte nem a szomorúság, hanem a félelem. Tovább pedig, Pál azokat sorolja fel, amik még ellentétei a félelemnek. Vajon egyetértünk-e az ellentétpárokkal?

Az Ige szerint a félelem ellentéte az erő. Igaz ez? Mondhatnánk, hogy nem igazán. Mert pl. én távfutásban mindig az utolsók közt voltam. De akkor tudtam a leggyorsabban szaladni, amikor kutya elől futottam. Mintha akkor a félelemtől megduplázódott volna az erőm, jobban bírtam a szaladást. Ám a legtöbbször mégis nem az van, hogy lebéni a félelem, és kimegy az erő a lábunkból? Látjuk, hogy gyorsan jön az autó felénk, és az út közepén mi nem sietünk továbblépni, hanem egyből leblokkolunk, mintha kővé dermednénk, és akkor elűtnék, ha nem tud fékezni időben az autó. Imádságainkban is nem azt mondjuk néha, amikor valami miatt félünk, hogy: „Uram, *félek*, és *nincs erőm* szembenézni a helyzettel. Elgyengültem. Kérlek, könyörülj!”? A félelem így erőhiány, elgyengülés.

Az Igénk szerint a félelem ellentéte a szeretet is. A listán ez az egyik legérdekesebb ellentétpár. Mert hogy is van az, hogy a félelem szeretethiány lenne? Mi az összefüggés a kettő között? Nos, tudja-e szeretni a gyerek azt az édesapát, aki folyton indulatos, hazajöve végigveri a családját, az asztalnál rákiabál a gyerekekre, hogy ne szűrscölje a levest, és talán még egy pofont is lekever neki? Nem. Mert egy idő után félelem alakul ki ebben a gyerekben. De gondoltunk-e arra, hogy ez érvényes lehet az Istennel való kapcsolatunkra is? Hogy az Istentől való félés az Isten iránti szeretet ellentéte? Tudom-e szeretni Istent és bizalommal lenni az Ő irányába, ha úgy tekintek rá, mint Aki könnyen meg tud átkozni? Istenszeretetről árulkodik-e az, amikor babonásan lekopogjuk a szavainkat? Valaki ezt mondja: „Eddig még nem volt súlyos betegségem, kopogtam le!” Ez nem arról szólna, hogy jaj, csak Isten ne hogy mégis azzal sújtson le, ne hogy bántson? Hol van ebben az, hogy szeretem az Urat és bízik Benne, és jöhet bármi az életemben? Sehol, mert ahol félelem van, ott a kapcsolat nem szólhat bizalomról, szeretetről.

Végezetül, lehet-e a félelem ellentéte a józanság? Mit jelent a józanság? Egyszerűen azt, hogy tisztán és világosan látom az életemet, az aktuális helyzetemet. A félelem viszont éppen azt teszi velem, hogy mindent másképpen lássak, azaz mindent eltúlozzak. A bolhából elefántot csináljak. Placid atya, akit már említettem, a fogolytársaival együtt szabályokat dolgozott ki, hogy életben tudjanak maradni. S egy szabály volt az, hogy a szenvedést nem szabad dramatizálni, mert attól mindig gyengébb lesz az ember. Semmit nem érek azzal, ha felnagyítom a problémáimat, s mindent súlyosabbnak látok. Ezzel csak gyengítem magam, de a megoldásban nem segít. Nem hasonlóról beszélt Jézus is az aggodalmaskodás kapcsán? Minek aggodalmaskodni? Miért félni a ruha, az élelem miatt? Megkönnyíti-e az aggodalmaskodás a mindennapjaimat? Nem! Csak felnagyítja a gondokat és eltávolít magától Istentől, és az Átala elkészített megoldásoktól is. Ezért mondta azt Jézus, hogy először keressük Isten országát és az Ő akaratát, az Ő elgondolásait és meglátásait, és onnan kezdjük el nézni az életünket, az Ő szemszögéből. Így láthatjuk meg a valós problémáinkat, de a megoldásokat is, azt is, hogy nem vagyunk egyedül. Az, akit a félelem határoz meg, az a világ legszerencsétlenebb emberének érzi magát, akit teljesen egyedül hagytak. De az, aki átadja félelmét az Úrnak, az eleve megérzi azt, hogy nincs egyedül, és azt is képes meglátni, hogy helyzete nem is olyan borzasztó, hiszen Isten kezében van az élete, mindene.

A félelem és a józanság közötti ellentét abban is meglátszik, hogy a józanság fékez, a félelemben viszont nincs megállás. Ha gépkocsioktató lennék, akkor valószínű többször megkérdezném a diákjaimtól, hogy melyik a legfontosabb alkatrésze az autónak? S a válasz az lenne, hogy a fékpedál, mert elindulni könnyű, de megállni nagyon nehéz. Amikor a félelem során nem látom tisztán a helyzetemet, és nem fékez a józanságom, akkor rossz döntéseket is hozhatok, és nehéz megállni. Ebben sokatmondó példa Saul. Amikor elkezdte féltetni a hatalmát, a trónját, egyből nem látott tisztán. Erősödő félelmében gyanakvó lett. Ellenséget kezdett látni Dávidban. Félt, hogy Dávid mindenét elveszi, holott ő kétszer is bizonyította, hogy Isten felkentjére soha nem emelne kezét.

Kétszer is alkalma volt arra, hogy megölje a királyt, de nem tette. A józanság fékez, a félelem viszont lavinát indíthat el, és károkat okoz.

No, akkor mégiscsak igaza van az Igénknek, hogy a félelem ellentéte az erőnek, a szeretetnek és a józanságnak. S láthattuk, hogy a félelemnek milyen következményei vannak. Utoljára csak arra a kérdésre válaszoljunk, hogy ezek közül melyikre van inkább szükségünk?

Arra, hogy féljünk és így gyengék legyünk?

Arra, hogy féljünk és így szeretetnélküliek legyünk, azaz távolságtartóak, bizalmatlanok Isten és ember irányába?

Arra, hogy féljünk és így rossz döntéseket hozunk?

Ugye, hogy nem? Ezért, ha akaratlanul is ránk tör a félelem, gyorsan ajánljunk Istennek egy cserét: adjuk oda Neki a félelmeinket, és kérjük el Tőle az erőt, a szeretet és a józanságot. Így legyen imádságunk az ének:

Lelkem drága Jézusa, Hozzád hajt a félelem,
Míg üvölt a habtusa, S nő a vész a tengeren, (...)
Nincs nekem más enyhelyem, Szívem Téged hív s keres,
Ó, maradj itt, Mesterem, Őrizz, adj erőt, szeress!

Amen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Káleb

Alapige: 4Mózes 14,24

Bibliolvasás: 4Mózes 14,1–24

A felolvasott ígerész Izráel pusztai vándorlása idejére vezet vissza. Ez a vándorlás olyan különös kép, aminek fontos tanulságai vannak az Istennel járó ember számára, így számunkra is. Nyilván csak akkor, ha mi is Istennel járó emberek vagyunk. Ha egyáltalán jelent nekünk valamit Isten szava, s az Ő vezetése a mi életünkben érvényesülni tud. Különös dolog az, hogy Istennek ma is van egy választott népe. Azok közössége ez, akik Krisztus hívásának engednek, s az isteni szót komolyan veszik. Akik felismerik, hogy e földi élet pusztaságán át rettenetes vakmerőség egyedül elindulni, s isteni vezetés hiányában egyetlen lépést is megtenni. Azok Isten választottai, akik komolyan veszik Isten szavát, s igyekeznek ráhangolódni, földi vándorlásuk idejében lépéseiket Isten útmutatásához igazítani. Ha ugyanis ez nem történik meg, akkor hiába tudunk Istenről, hiába vagyunk vallásosak, hiába teszünk eleget külső egyházi előírásoknak vagy szertartásoknak, egész létünk nem lesz egyéb, mint egy Istenről tudó és mégis Nélküle vergődő földi vándorlás.

Az a szomorú, hogy nemcsak Mózes idejében, hanem ma is sokkal többen vannak azok, akik elméleti szinten tudnak Istenről, de nem igazítják lépteiket az Ő vezetéséhez és nem veszik komolyan az Ő szavát. Sok ember életében ez a helyzet. Ezeknél hiányzik a belső, hitbeli meggyőződés. Ilyen volt a vándorló nép jó része, amikor nemegyszer fellázadt Isten ellen, amikor zúgolódott Mózes vagy Áron ellen. Egyszer azért, mert nem volt víz, máskor azért, mert nem volt kenyér, később a húshiány miatt. Mindegyre megtorpantak a pusztai vándorlás közepette, s ismételten vissza akartak térni Egyiptomba, a húsosfizek mellé, ahol még dinnyét is ettek. Csak közben elfelejtették, hogy Egyiptomban korbácsütés alatt nyögve húzták a rabszolgáigát. Ott nem ismerték a szabadságot, ezért nem volt lehetőségük ünnepelni. Ott nem is tudtak az egy élő igaz Isten-

ről, az Ő vezetéséről és az ebből fakadó sok áldásról. Nagy kérdés az, testvéreim, hogy csupán vallásosak vagyunk-e, avagy a mi keresztyénységünk ennél sokkal több?

Stanley Jones, aki a 20. században volt misszionárius Indiában, mondja: „Vallásnak lenni nem sokba kerül, mert abból hiányzik a kereszt. Ellenben mindenünkbe kerül, ha keresztyének akarunk lenni. Ha valóban szent elkötelezettséggel akarjuk Krisztust követni.” Isten pusztai népe eleget tett mindenféle vallásos előírásnak, nemegyszer meg is szegve azt. Isten megszabadított népe egy vallásos keretben próbált mozogni, csak-hogy éppen Isten vezetése ellen lázadt fel mindegyre. A vallásosságában nem volt jelen az igaz Isten iránti őszinte engedelmesség és a teljes Reá-hagyatkozás.

Közelebb jöve az időben a mi korunkhoz, döbbenetes dolgokat tapasztalhatunk, hogy mit is jelent a kereszt nélküli vallásosság. Mit jelent, amikor valaki csak tud Istenről, de nem az iránta elkötelezett engedelmesség jegyében él. A keresztyénység történelme során gyakran jelentkeztek olyan kirívó dolgok, amiket a hitetlen világ ma is a keresztyénység szemére vet. Sok szemét gyűlt össze a keresztyénység háza táján, amit a hitetlennek joggal sorolnak fel. Ilyen a keresztesháborúk sora, amikor a kereszt jegyében gyilkoltak le embereket, vagy az inkvizíció, amikor megint csak Krisztus nevében kínozták meg és ölték meg a másként gondolkozókat. Vagy lehetne még közelebbi szomorú esetekről beszélni, amiket a vallásos emberek műveltek.

Ott van a nem keresztyén vallások fanatizmusa, amiből teljesen hiányzik a szeretet. Az egy igaz Isten nem csak megteremtette a világot szeretetből, s adta ajándékol az embernek, hanem ma is törődik ezzel a világgal, ma is gondoskodik az emberről.

Döbbenetes könyv került nemrég a kezembe, amelyik a terrorizmus témáját tárgyalja a keresztyén hit tükrében. Itt olvasható az egyik muzulmán pilótának a végrendelete, aki öngyilkos merénylekét 2001. szeptember 11-én belevezette repülőgépét az egyik amerikai toronyba. Ez a szöveg így kezdődik: „A mindenható Isten nevében: A családom és mindenki, aki e sorokat olvassa, félje a Mindenhatót, s ne engedjen az élet csábításának. Félték Istent, kövessék buzgón Őt és az Ő prófétáját, ha igaz hívők. Emlémem buzdítsa őket Ábrahám próféta példájának követésére, aki fiát felvitte a hegyre, hogy jó muzulmánként haljon meg. Azok, akik a halottvirrasztásban részt vesznek, emlékezzenek meg Istenről, és imádkozzanak azért, hogy az angyalok közé számláltassam.”

Testvéreim, ez is a vallásosság jegyében született végrendelet. Egy bizonyos vallásosság jegyében történő öngyilkos merénylet, aminek a következményeit ismerjük, több ezer ártatlan ember halálát okozta. Igen, nagy kérdés hát, hogy vallásosak vagyunk csupán, avagy ismerjük azt az Istent, akiről hallunk, akiről beszélünk, s követjük-e azt a Krisztust, aki az egy igaz Isten megtestesüléseként jött el közénk. Mert, ha nem, akkor a vallásosságunk gyakran lázadásban törhet ki, úgy, mint ahogyan olvastuk Igénkben, hogy az egész gyülekezet felemelte a szavát és sírt azon az éjszakán, és mindnyájan zúgolódtak Mózes és Áron ellen, ami egyben Isten elleni zúgolódás is volt. Azért, mert most Kánaán határán megtudták a kémek révén, hogy azon a földön óriások laktak, erősített várakban, jól felfegyverzett vitézekkel ellátva. Egy sivatagból érkező vándor nép képtelen lesz megvívni velük, képtelen lesz bevenni Kánaánt. Isten ígérete tehát üresnek látszott előttük, mint aminek semmi köze a valósághoz. Itt ugyanis a valóság egészen mást mutat, mint amiről eddig ámitottak minket a vezetőink, akik úgymond, Isten nevében cselekedtek – gondolták.

Tudjuk az előző leírásokból, hogy Kánaán földjét tizenkét kém nézte meg közléről. A zsidó törzsek egy-egy képviselője kapott erre megbízatást. Amikor ők visszatértek a néphez, közülük tíz kétségbeesetten számolt be a látottakról, mert csak a láthatók alapján ítélték. Kettőn voltak közülük, akik másként ítélték: Józsué és Káleb. Kálebet Isten maga nevezi szolgájának, akiben más lélek volt, mint a többiekben. Ezért ígéri neki Isten, hogy beviszi az ígéret földjére, amit örökségül bír majd utódaival együtt. Az Is-

tenbe vetett bizalom lelke volt benne, ezért tökéletességgel követte Istent. Jutalmul bevitte őt Kánaánba mindazokkal együtt, akik nem lázadtak fel Isten és Mózes ellen.

A mi keresztyén életünket gyakran hasonlítjuk a pusztai vándorláshoz. Valóban, ha nem a hit szemével nézzük az életet, ami tele van próbákkal, csalódásokkal, szenvedéssel, mondhatjuk, hogy nagy pusztaság a földi élet. Sokan nem is takarják gondolataikat, amikor azt mondják, hogy az élet egy nagy hiábavalóság. Ebből a gondolatból nőtt ki korunknak egyik erős filozófiai vonulata, az egzisztencializmus. Ennek egyik ismert képviselője volt Jean Paul Sartre, 20. századi francia filozófus. Ennek az irányzatnak a képviselői teljes kiábrándulással szemlélik az életet, és teljes közönnyel figyelik mindazt, ami történik az emberrel. Nem akarják összefüggésbe hozni Istennel, azt mondva, hogy mindenért az ember a felelős. Kialakul egy fátumhit, ami ettől a modern irányzattól függetlenül már az ókorban is ismerős volt. Sorsszerűség, véletlenszerűség van, s mi a vad természet játékszerei vagyunk, tehetetlenül szemlélve azt, ami reánk zúdul, s nem tudunk ellene védekezni.

Bizony, ha csak így szemlélnénk az életet, nagyon kétségbeejtő lenne a helyzetünk. Ha valóban, mindegyre csak a veszteségeket és hiányokat látjuk, minden okunk megvan az örökös zúgolódásra, panaszra és elégedetlenségre. Márpedig ezekkel tele van a világ. Éppen azért, mert egyre kevesebb ember hiszi azt, hogy van egy olyan Isten, aki nemcsak ígéreteket tesz, hanem azokat be is teljesíti.

A múlt század neves énekese, John Lennon mondta: „Valami mindig azt súgja bennem, hogy vesztés vagyok.” Egy életérzés őszinte kifejezése ez. Valóban, ha nincs élő hit abban a szerető és megváltó Istenben, aki Jézusban megkereste a bukott embert, hogy talpra állítsa, akkor valami mindegyre csak azt súgja bennünk, hogy vesztések vagyunk. Érezzük ugyanis, hogy az életünk során sorban elvesztünk mindent. Először arra döbben rá a felnőtt ember, hogy elvesztette a gyermekkorát a maga gyönyörű illúzióival, elvesztette ifjúkorát a maga romantikájával, s belecsöppenne az élet sűrűjébe, a gondok súlya nyomja agyon. Nem győzi kapkodni a fejét a reá zúduló sok esemény közepette, amelyek ellen nem tud védekezni. Aztán később arra döbben reá tehetetlenül, hogy már elfolyt az aktív élet ideje is, s ezzel együtt odalett az erő és az egészség is. Jön az időskor a maga tehetetlenségével, és sok nyomorúságával. Egyre inkább selejtté válik az ember, akin egyedül talán csak az aktív halál, a kegyes elmúlásba küldés segíthet. S ezt ma már törvényerő szintjére is emeli az ember.

Ha így gondolkozunk, nem vagyunk különbek a pusztában lázadó zsidó tömegnél. Viszont van egy másik lehetőség is. Ez az, amit Józsué és Káleb képvisel, akikben más lélek volt. Akik hinni tudtak Isten szavának, mert Istennel úgy számoltak, mint élő, jelen lévő személlyel. Nem egy elvont eszme volt számunkra Isten, nem egy fikció, hanem egy élő személy, aki szabadítást végez. Olyan, aki egy nagy tömeget hoz ki az egyiptomi rabszolgaságból hatalmas csodasorozat által. Olyan Isten, aki népet formál magának, és szövetséget köt ezzel a néppel. Aki a szövetség keretén belül áldások sokaságával ajándékozza meg az Ő választottait. Olyan Isten Ő, aki lépésről lépésre vezetni akarja népét. Olyan Isten, aki újra és újra tudatja a tudatlan emberrel, hogy Ő létezik. Felhívja magára a figyelmet.

A múlt század egyik neves Nobel-díjas írója, Franz Werfel mondta *Az elsikkasztott menyő* című művében: „Modern korunk ismertetőjele az ember metafizikai elbutulása” Nagy igazság ez! A modern kor embere nem tud Istentről. Nem tud felemelkedni arra a szellemi-lelki szintre, ahol van esélye találkozni teremtő gazdájával. Hiába dicsekszük a modern ember a nagy vívmányaival, szellemileg mégis elbutult. Nem ismeri a szeretet Istenét, aki megőrizné a bűn rontásától, akinek van hatalma egyenes gerincet adni az embernek, hogy ne hajoljon ide-oda, hogy ne legyen kétszínű, kétarcú, hanem egyenes, őszinte, nyílt és becsületes. Akinek van éltető kapcsolata a mindenség Urával, azt más

lélekkel ajándékozza meg. Más látással, úgy mint Kálebet, aki úgy ítélte, hogy igenis bevehetik az ígéret földjét, mert azt Isten ígérte nekik. Káleb inkább Isten ígéretére nézett, mintsem a megerősített városokra, és az óriásnak tűnő lakóira.

Isten nemcsak megígérte Kánaánt, hanem be is vitte népét arra a földre. Kiderült, hogy mégis azoknak volt igazuk, akikben más lélek lakott. Vagyis az Isten szavára hagyatkozó, annak engedelmeskedő embereknek. Az ilyen ember akkor is engedelmeskedik Isten szavának, amikor a többség más véleményen van. Beszédes az arány. Tizenkét kémből csak kettőben volt az Isten szavára hagyatkozás lelke. A másik tízben az Isten elleni lázadás lelke volt. A nép is erre a többségre hallgatott. Azok, akikben más lélek van, akik Isten szavára őszintén ráhagyatkoznak, mindig kevesebben vannak. Akik nemcsak vallásosak, hanem ismerik a Krisztus megtartó erejét, mindig kisebbségben vannak. A keresztyénség az első századokban is kisebbségben volt. Többségben volt a körülöttük élő sok pogány nemzet. A hatalmas Római Birodalomban úgy jelent meg a keresztyénség, mint parányi kovász. Mégis átjárta a hatalmas világbirodalmat, olyannyira, hogy 300 év alatt összeroppantotta az erkölcstelenségbe süllyedt birodalmat, noha nagyon jól szervezett volt.

Igy van ez ma is! Egy kis kovász elég ahhoz, hogy nagy tömeg tésztát átjárjon és megkelesszen. Kérdés: van-e még egy ilyen lelki kovász a mai világban, s mi ehhez tartozunk-e? Ott van-e ez a felülről vett isteni erő, ami képes áthatni a környezetünket? E nélkül a másfajta lélek nélkül nem jutunk be Isten nyugalmaiba. Másként a kintrekedtség rettenetes érzése, a pokol vár reánk. Mert ez a pokol. „Az a hely, ahova Isten nem néz többé” – ahogy Dosztojevszkij mondta.

Egy olyan világ közepette kell nekünk mai Kálebökké válnunk, amelyik sóvárogva várja az Isten fiainak a megjelenését. A bennük lakozó isteni lélek a biztosítéka annak, hogy megnyílik előttük Isten ígéreteinek a gazdagsága, s ők örömmel veszik birtokba azt. Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

A hamis sáfár

Alapige: Lukács 16,1–8.(9)

Az igehirdetés megértéséhez

Kálvin szerint: „A lényege e példázatnak az, hogy emberségesen bánjunk felebarátainkkal. Szemünk előtt kell tartanunk azt a mondást, hogy amilyen mértékkel mér valaki, olyannal mérnek neki.” (Mt 7,2) Másfelől „Krisztus itt csak azt akarja mondani, hogy az elvetemült és e világot szolgáló emberek sokkal buzgóbbak és leleményesebbek a múlt élet gondozásában, mint Isten fiai az örök mennyei élet felől való aggodásban, az erre való törekvésben és készülésben.”

1. v. plousios = gazdag. Az akkori galileai gazdasági viszonyok ismeretében e gazdag ember alatt egy latifundium külföldön élő tulajdonosára kell gondolnunk, aki egy Izráelben élő intézőre bízta gazdasága irányítását, aki a tékozló fiúhoz hasonlóan eltékozza urának javait.

oikonomos = sáfár, intéző, tisztartó, házvezető, akinek a feladata oikonomia = sáfárkodni, intézkedni, kezelni. Lukács olvasói előtt ismertek voltak ezek a fogalmak, többek között a hű és bölcs sáfár példázatából is (12,42–46). A sáfárkodásnak az akkor szerveződő első keresztyén gyülekezetekben rendkívüli jelentőséget tulajdonítottak. Az ősegyházban, miként az élet más területén is, szükség volt bölcs szervezésre és jó vezetésre.

diaskorpidzó = eltékoznai, szétszórni. Keleten teljesen ismeretlen volt a könyvelés és a szabályozott ellenőrzés. A 15,13-ban is ezzel az igével találkozunk.

2. v. A hamis sáfárt urának döntése szorult helyzetbe hozza. A kirúgott sáfár egyik napról a másikra jövedelem és tisztesség nélkül marad. Az apodos ton logon és oikonomias tehát nem azt jelenti, hogy „add ide a könyvelést”, hanem ezt: „Adj számot a te sáfárságodról!”

3. v. eipen de en eautó = monda pedig magában, azaz azon gondolkodik magában, azt fontolgatja, hogy mitévő legyen. A sémi nyelv nem ismeri a meggondolni, megfontolni kifejezéseket. Ez a hangtalan monológ is Lukács egyik sajátossága. A parancsolgatóshoz szokott hamis sáfár elképzelhetetlennek tartja, hogy kapáljon; skaptó = ásni, körbeásni, gyomlálni. Ez a kertész, a vincellér, a földműves feladata, és nem egy intézőé. Jól szituált középhéteg tagjaként a koldusok szintjére sem alacsonyodhat le.

4. v. egnón ti poiésó = tudom, hogy mit tegyek, azaz eszembe jut, „rátaláltam a megoldásra”, „ez az, van megoldás” arra, hogy az adósok befogadjanak házaikba, miután megfosztattam sáfárságomtól. A többes számban álló dexóntai = befogadjanak, Isten nevét takarja, aki felvesz és befogad.

5–7. v. A hamis sáfár okirat-hamisítással tetézi a vagyon eltékozlásának bűnét. A chreopheilletés = adós vagy bérlő, aki a termés egy meghatározott részét bérleti díjként köteles visszafizetni. A kifejezés azonban olyan nagykereskedőt is takarhat, aki adóslevele hátrahagyásával szállíthatta el a termést: az olajat és a búzát. Az adóslevelet vagy a bérleti szerződést az intéző őrizte, aki most felhatalmazza az adósokat, hogy saját kézírásukkal kövessék el a csalást. Az azonos kézírás elfedhette a hamisítást.

„Vedd a te írásodat... A tisztartó az adóslevelek meghamisítását favorizálja a kapálás és a koldulás helyett. Gramma = írás, adóslevél. Az okmány meghamisítása és a kamatra adott kölcsön az ókorban is gyakori volt, bár a Tóra mindkettőt tiltotta. A sáfár hamissága, adikia = igazságtalansága, jogtalansága nemcsak abban valósult meg, hogy urának vagyonát „szétszórta”, hanem a gramma meghamisításában is. A számok önmagukért beszélnek. A 100 batus olaj 3650 liter, mely 140 olajfa termése. Egy olajfa átlagtermése 120 kg bogyó, melyből 25 liter préselhető ki. A 100 kórus búza 550 mázsa, 42 hektár termése. Az 50 batus olaj és a nyolcvan kórus búza értéke szinte azonos, mivel az olaj jóval értékesebb, mint a búza.

tacheós = azonnal, gyorsan. A hamis sáfár helyzete azt kívánja, hogy gyorsan cselekedjen. A gyors reakció azokat jellemzi, akik önmagukat akarják rehabilitálni. Amikor a skandalum a gazdag ember fülébe jut, a hamis sáfár azonnal cselekszik, addig, míg nem késő. Egyetlen percet sem késlekedhetünk Isten országára nézve. Lehet, hogy holnap már késő lesz.

8a. v. A Kyrios itt már nem a gazdag ember, hanem maga Jézus, aki elmondja és értelmezi a példázatot. Ezt nem csupán az igazolja, hogy Lukács a Kyrios alatt olykor Istent, 18 alkalommal pedig magát Jézust érti, de a 18,6 analógiája is ezt támasztja alá: „Monda pedig az Úr: Halljátok, mit mond e hamis bíró.” A közönség elvárása szerint Jézusnak rosszállását kellett volna kifejezésre juttatnia a hamis sáfár tékozlása, majd okirat-hamisítása miatt. De nem ezt teszi, hanem megdicséri őt, mert „eszesen cselekedett” Emlékezzünk a Mt 10,16-ra: „Legyetek azért okosak, mint a kígyók...” Lukács olykor valósággal sokkolja hallgatóit (4,28; 5,21; 6,2.21; 7,39; 11,15.45 stb.). A hamis sáfár, phronimós = eszes, és nyomban felméri kritikussá vált helyzetét. A Mt 7,29-ben; 24,45-ben; 25,2.4.8.9-ben; Lk 12,42-ben az az ember phronimós, aki a közelgő eszkatalógiai események tudatában méri fel kritikus helyzetét, és gyorsan cselekszik. Ő az, aki e mulandó világban nem felejt el, hogy Isten országa közel van. Nem hagyja a dolgokat a maga mentén. A utolsó pillanatban, még mielőtt bekövetkezne a katasztrófa, lelkiismeret-furdalás nélkül, csalárd módon adikiat, azaz igazságtalanságot, törvénytenséget követ el. Ezzel a merész, határozott és vakmerő húzással teremt magának új egzisztenciát. A hamis sáfárnak ezt az elszántságát, céltudatosságát, azaz eszességét és nem a tékozlás és a hamisítás elkövetését dicséri Jézus. A hamis sáfár példája a közelgő vég küszöbén példa kell legyen Jézus hallgatói előtt.

8b. v. Miként a judaizmus, úgy a keresztyénség is két világot, korszakot állít szembe egymással, az aión autost = ezt az időt és a tó phóst = a világosságot, azaz Isten országának idejét, korszakát. Pál ugyanezt a dualizmust képviseli az 1Thessz 5,5–6-ban: „Ti mindnyájan a világosság fiai vagytok és a nappal fiai; nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé!” Pálnál ugyanarra az apokaliptikus hangulatra találunk, mint Lukácsnál és hallgatóinál, akik tudni vélik, hogy immár az utolsó napokat élik. A „világosság fiai” a qumráni közösség tagjainak, később a keresztyéneknek önmegnevezése.

9. v. skéné = sátor, hajlék. Átvitt értelemben „odaát”, mely az eszkatalógiai beteljesedés egyik attribútuma (Mk 9,5; ApCsel 15,16). A skéné egyike Isten jótéteményeinek az exodus idején. Mindenekelőtt ez volt az a hely, ahol találkozni lehetett Istennel, „a gyülekezet sátora” (2Móz 33,7). Lukácsnál a sátor örök. Ide jutnak majd a keresztyének haláluk után.

Prédikáció

Tudom, mit tegyek... – mondja a hamis sáfár, „hogy amikor a sáfárságtól megfosztatom, befogadjanak engem házaikba” Mennyei Gazdád kérlelhetetlen szigorával neked is számolnod kell, de ez a mennyei szigor nem rajtad teljesedett be, hanem azon, aki

helyetted állt oda Isten színe elé, a te hamisságodat is magára véve. Szent Fia szeretetében elfedte bűneidet, mert nem hamis sáfárként akar látni, aki voltál és vagy, hanem Krisztusban megigazult gyermekeként. S mert Krisztusban megigazult ember vagy és lehetsz, ezért *nem ment fel téged* sáfárságod alól, *nem bocsát el az Ő szolgálatából*, hanem új lehetőséget ad neked arra, hogy az Ő szeretetében tovább szolgálj és sáfárkodj örömmel és íránta való bizalomban.

Példázatunk gazdag embere minden további nélkül felmond hamis sáfárjának, aki egy zseniális húzással utolsó hivatali feladatát, a végső elszámolás feladatát a maga előnyére teljesíti. Ő tudja, hogy mit tegyen: *elengedi* az adósok adósságának jelentékeny részét. Te tudod, hogy mit tegyél, hogy téged is befogadjanak az örök mennyei hajlékba? Képes vagy mindent megtenni, amit csak megtehetsz, és képes vagy minden tartozást elengedni, csakhogy részesülj az örök életben? Dsida Jenő sírfelirata így vall erről a Házsongárdi temetőben:

„Megtettem mindent, amit megtehettem,
kinek tartoztam, mindent megfizettem.
Elengedem mindenki tartozását,
Felejtsd el arcom romló, földi mását.”

Ez a hamis sáfár ura akarata ellenére és tudta nélkül engedi el a bérlők adósságának egy részét. Te ugyanezt teheted a te Urad, Jézus akaratának engedelmeskedve, hiszen amikor Isten megbocsát neked Krisztus keresztfán bemutatott áldozatáért, akkor Ő is elengedte a te adósságodat. Nem részben, hanem teljesen.

Te tudod, hogy mit tegyél, hogy befogadjanak az örök hajlékba? Igyekezz, hiszen közel van az Isten országa. Cselekedj, míg időd van! Most ez a tét. Most kell határozotlan és eszesen cselekedned, a végső lépést meglépned, egy új, egy másik egzisztenciád érdekében. Végy példát a hamis sáfártól! Bultmann írja, hogy még a hamis sáfár ravaszságából is okulni lehet, pozitívv értelemben – üdvösséged érdekében.

A hamis sáfár esetében döntő *helyzete súlyosságának felismerése*: hűtlennek, hamisnak találtattam, odalett a sáfárságom. Kapálni nem tudok, koldulni szégyellek. Most mi lesz velem? Erre válaszol monológjában: Tudom, hogy mit tegyek. Uramnál kisebb vagyok, de az Ő adósa még nálamnál is kisebbek, hát elengedem tartozásaik egy részét, hogy a nyomorúság idejére barátaimmá tegyem őket. Semmi esetre sem jogosnak és becstelennek minősíthető cselekedete által teremt magának biztos jövőt. Te tudod, hogy mit tegyél? Életed nagy kríziséből, a bűnből és a halálból sem a rezignáció, sem a halálosan komoly köteleességteljesítés nem vezet ki, hanem a hamis sáfár vakmerősége, határozottsága, merészsége. Határozott cselekvés által neked is van esélyed a holnaptól való félelemnek, hogy mi lesz velem a halálom után kínzó gondolat legyőzésére.

Tudom, hogy mit tegyek, mondja a hamis sáfár. Vajon a magyarországi bankárok tudják, hogy mit tegyenek? Sok százezer devizahiteles adósságának egy részét, sok-sok 50 batus olajat, és sok-sok 80 kórus búzát kellene hogy elengedjenek a bankárok. Lukács evangélista az ősegyházban az aránytalan tulajdonok kiegyenlítését, a szociális feszültségek hirtetését már ezelőtt kétezer évvel feladatának tekintette. Ezért hangsúlyozza a jótékonyság követelményét. Példázatunk üzenetében az igazságtalanságot és istentelenséget szülő tulajdon helyes használata is benne van. Azt, amid van, állítsd a szeretet szolgálatába, hogy barátokat szerezz magadnak, és ezáltal is oldd a gyülekezetünk tehetősebbjei és nincstelenjei közötti feszültséget. Vagyonod alamiznaosztással párosuljon. Ez a legnehezebb. A szabadság kenyér nélkül mit sem ér. A nagy inkvizítorról szóló legendában Dosztojevszkij ezt mondhatja a kételkedő Ivan Karamazovval: „Az emberek egyszer majd meg fogják érteni, hogy a szabadság elegendő kenyérrel *együtt*

csak akkor lesz mindenki számára elérhető, amikor tudatosan a világban az egymás közötti elosztás.” Földi javaid helyes felhasználása mások *túlélését* biztosítja. Csak így nyílnak meg előtted az emberszívek és Isten országának kapui. Javaidat mennyei gazdádtól *próbatételként* kaptad. Általa tanulhatod meg a mennyiek iránti hűségét. Ha te is „elengeded mindenki tartozását”, mennyivel inkább Isten a te halálos adósságodat. Ezt nevezzük a *kisebbről nagyobbra* haladásnak, azaz a *minori ad majus*nak. Meddig tartod vissza javaidat, mikor állsz végre adóssaid oldalára? Azt akarod, hogy senki se legyen irántad hálás, hogy soha ne halld ezt: „Köszönöm, hogy segítettél rajtam!” Addig használod fel javaidat mások megsegítésére, amíg azok nálad vannak. Ha csak gyűjtöd és gyűjtöd őket, és senkin sem segítsz, bűnöd az neked. Augustinus találóan fogalmazza meg: ha okos sáfár akarsz lenni, add oda, amit amúgy is *képtelen vagy megtartani*, és fogadd el azt, amit *képtelen vagy elveszíteni*. Ezt erősíti meg a következő kép: Álmodban a gazdag ember megérkezik a mennybe, ahol egy parányi sátorba vezeti őt az angyal. „Ez itt a te lakásod, az a nagy és pompás ház pedig a te szegény és istenfélő kertészedre vár” – mondja az angyal. „Hogyhogy?” – kérdezi csodálkozva a gazdag ember. „Tudod, itt a mennyben a földön gyakorolt jótékonykodás anyagából építkezünk” – válaszolt az angyal. Azonban semmi esetre se gondold érdemszerző cselekedetekre. Amit teszel, ne ezért, hanem Isten iránti hálából tedd, köszönetképpen. Mit mond Pál a 1Tim 6,7.17–18-ban? „Mert semmit sem hoztunk a világra, világos, hogy ki sem vihetünk semmit... Azoknak, akik gazdagok e világon, mondd meg, hogy ne fuvalkodjanak fel, se ne reménykedjenek a bizonytalan gazdagságban, hanem az élő Istenben, aki bőségesen megad nekünk mindent a mi tápláltságunkra; Hogy jót tegyenek, legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, legyenek szíves adakozók...”

*És dicséré az Úr a hamis sáfárt... Miért dicséri Jézus a dicséretre méltatlan hamis sáfárt? Mert Isten országára jellemző bölcsességről tesz bizonyosságot. Az a megütközés azonban, melyet Jézus hallgatóiban azzal keltett, hogy egy bűnözőt állított példaként elébük, nyomban eltűnik, ha a példázat eredeti állományát, azaz az 1–8a verseket nézzük, és eltekintünk annak kései kiegészítésétől, a 9–13. versektől. Jézus hallgatói azt várják, hogy Uruk pálcát törjön a hamis sáfár felett, és helytelenítését fejezze ki a történetek miatt. Ő azonban ennek éppen az ellenkezőjét teszi. Mintha azt akarná mondani: „Fel vagytok háborodva? Inkább tanulnotok kellene a hamis sáfártól, akinek a kés immár a torkán van, és egzisztenciája egyik percről a másikra odalett. Az a *krízis*, amelyben ti is nyakig vagytok, összehasonlíthatatlanul félelmetesebb, mint a hamis sáfáré volt.” Jézus tőled is azt várja, hogy te is olyan ügyesen, bölcsen, céltudatosan és előretekintően cselekedj üdvösséged érdekében, mint ez az agyafűrt intéző. Ne a hamis sáfár jogtalan, igazságtalan tettét, ura vagyonának megcsapolását, eltékozlását és az adóslevelek meghamisítását tartsd követendő példának, hanem azt a *hozzáállást, erőbvetést*, mellyel egy új holnapot teremtett magának. Jézus kizárólag ezt tartja dicséretre méltónak. Hamis sáfárként téged is megdicsér mennyei Urad, ha *számolsz kritikus helyzetekkel, ha kihasználod az alkalmakat, és céltudatosan cselekszel*, hogy elkerüld az örök halált, és megajándékozzon Isten egy szebb és biztonságosabb holnappal, Isten országával, ingyen kegyelemből, hit által. Jézus tehát nem a csalás tényét dicséri, hanem éppen ellenkezőleg: téged és engem arra int, hogy: „Ne szabjátok magatokat e világhoz” (Róm 12,2), melynek magatartását az önzés jellemzi (2Kor 8,16 skk.). A máséból se adakozz, az sem dicséretre méltó dolog. Isten nem vár tőled áldozatot olyan javakból, melyeket igaztalan úton szereztél magadnak. Ő nem cinkosa a tolvajoknak, őt nem lehet azzal vádolni, hogy korruptságra tanítja övét. Azt sem ajánlja neked, hogy csalással szerezz magadnak barátokat, mint a hamis sáfár. Ő csupán eszes *viselkedésedet* dicséri, mellyel Isten országának elnyerésére igyekszel. Ő csak ezt tekinti követendő példának. Nem*

maga a hamis sáfár a követendő példa. Ő egy ijesztő példakép. Sokat vitatott dicsérete csak a világ fiainak eszességére korlátozódik, és nem Istennel szembeni eszességükre.

...mert e világnak fiai eszesebbek a világosság fiainál... Mekkora merészség „a világ fiait” állítani „a világosság fiai” elé. Székelyvajában annak idején minden lakodalomba meghívtak. Amikor asztalhoz ültünk, gyakran elhangzott, nem udvariatságból, de a jókedvre derítés szándékával, és benne sok-sok igazsággal: „Senkit se kínáljatok, csak a papot, mert mindenkinek van *magához való esze*.” Azaz csak a papnak nincs, szűrtem le a következtetést, mert egy pap alázatos, szerény, kicsit szegénylős, még éhesen is maradhat a gazdagon megterített asztal mellett az enni és inni nem szegénylős atyafiak között. Igen, a világ fiainak, s benne a lakodalmas sokaságnak is van magához való esze, nem úgy, mint a világosság fiainak, s közte a papnak, ha egyáltalán a világosság fiai közé sorolható. A hamis sáfár a világ, a sötétség eszes fiainak tipikus alakja, aki minden elképzelhető módon „jóllakik”, azaz földi előnyökért és biztonságért sikerrel fáradozik. Amilyen *elszántan* cselekszenek a világ fiai földi javaikért, holnapjuk biztonságáért, olyan elszántsággal, buzgósággal tégy meg te is mindent üdvösséged érdekében, melyet nem te, hanem Jézus szerzett a te számodra is a Golgota keresztién. Neked csak el kell fogadnod, hálás szívvel, a világosság fiához méltón. Bizonyára *langyos keresztyének* állhattak Lukács szeme előtt, ezért szólítja fel őket, hogy azzal a határozottsággal és eszességgel cselekedjenek üdvösségük érdekében, amivel a világ fiai földi egzisztenciájuk érdekében. Buzgóságban te sem maradhatsz le azoktól, akik csupán erre, és nem az eljövendő *aióma* gondolnak. Nemde téged is ennek az eszességnek, el-tökéltségnek, energiának a hiánya jellemez? Jézus tanítványaként, azaz a világosság fiaként sajnos többet tanulhatsz e tekintetben a világ fiaitól, hamis sáfárjaitól, mint gyülekezetünk sok-sok hűségese, ámde szerény és szegénylős, nem harcos, nem következetes, nem eléggé eszes tagjától. Ugyanis Isten elvárásával ellentétben a világosság fiai olykor nagyon is vakok, míg a világ fiai a sötétségben is jobban látnak. A világosság fiai csak nehezen fogják fel, hogy mi az *egy szükséges dolog*.

A „világ fiai” azok, akik semmi mást nem keresnek, és mással nem is rendelkeznek, csak azzal, amit kizárólag önmaguknak megszerezhetnek és megtarthatnak, s csak benne bíznak. Életüknek ez az egyetlen fundamentuma, tartalma és célja.

A „világosság fiai” azok, akik Isten kijelentésére figyelnek, és elismerik, hogy mindenük Istentől van, mások javára, és mindenük Isten tulajdona, és egyben azt is vallják, hogy a hétköznapiakban is úgy kell élniük, mintha *Előtte* élnének. Akkor leszel te is a világosság fia, amikor ezt a világot Isten szeretetének fényében látod, ugyanakkor azt is tudod, hogy Isten az a végtelen szeretet, mely, miként a felkelő Nap, elüzi az emberi gonoszság, önzés és mások iránti közömbösség fellegeit, sötétségét. Bár Isten téged is kihívott, kiemelt e világból és ahhoz való kötöttségeidből, és abba a világosságba állított, melyben Ő maga lakozik (1Tim 6,16), mégis egyáltalán nem magától értetődő a világosság mértéke szerint, Isten akarata szerint cselekedned. A te eszessednek abban kell különböznie a világ fiainak eszességétől, hogy döntésed *radikalizmusa* teljesen más irányt vesz, mint a világ fiainak döntési radikalizmusa. Ezzel a teljesen más irányú, Isten szerinti döntési radikalizmussal élj Isten országának várásában, s egyben jelenlétében.

...szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból... A hamis sáfár urának pénzével szerezz magának barátokat. Azzal a pénzzel, amit Istentől kapsz ajándékba, hasonlóképpen cselekedj, azaz szerezz magadnak barátokat, gyakorold vele a szeretetet, jót tégy általa embertársaiddal, teremts vele testvéri közösséget. Erre való a pénzed, evégre adatott földi gazdagságod. Amikor eggyel is jót teszel Jézus legkisebb atyafiai

közül, vele teszed. Őt táplárod, amikor az éhezőknek kenyeret adsz, őt fogadod be, ha ajtót nyitasz a jövevény előtt. Így teszed barátoddá magát az Úr Jézus Krisztust is. Jézus neked mondja, másokért él, másokért minden áldozatot meghozó léleknek: „Ti az én barátaim vagytok”. Légy az isteni kegyelem eszköze, tedd barátoddá magát a mindenható Istent is. Hát ilyen nagy dolgokra lehetsz képes a birtokodban levő hamis mammon által. Pontosan azt a pénzt, mely oly sok elkövetett bűn oka, kell nemes célokra fordítanod. De pénzzel ne önző módon, önös érdekből szerezz magadnak barátokat, akiket majd magadhoz bilincszelsz, s akikből később hasznot húzhatsz, mint a hamis sáfár tette. Az így szerzett barátokat hamar elveszted. Viszont azok a barátok, akikről itt Jézus beszél, akkor is a barátaid maradnak, amikor elfogy a pénzed, amikor már nem tudsz segíteni. Az igazi barát *tülei* a pénzedet, hiszen pénzed a világ minden más javaival együtt előbb-utóbb elvész. Az igazi barát akkor is szeret, és akkor is veled marad, amikor szegény leszel, és már nem tudsz segíteni.

Miért nevezi Jézus a pénzedet *hamis mammonnak*? Mert éppen veled szemben hamis, aki birtokolod, tiszteled és hiszel benne. Belé helyezett reménységedben csalódni fogsz, belé vetett bizalmadat nem teljesíti, sőt romlásba visz. Azért hamis, mert uralma alá hajt, a pénzszerzés és birtoklás rabszolgájává tesz. Azért hamis, mert bár önmagában nem rossz a gazdagság, de többnyire ritkán szerezhető meg hamisság, erőszakosság, ravaszság nélkül. Gondolj csak az utóbbi évtizedek rabló privatizációjára, melyben némelyek, későbbi kormányfők, milliárdos vagyionokra tettek szert. Az új ukrán elnök is milliárdos. A hamis mammont gyanú lengi körül. A Mt 13,22 egyenesen tövisnek nevezi. Csak hazudja, hogy általa boldog leszel, különben megvakít és miatta még Istent is elhagyod. Pedig ez a pénz halott, élettelen tárgy, mely sem a haláltól, sem az utolsó ítélettől meg nem szabadít.

Hát ezért „szabadulj meg tőle”! Hamis ígéreteiben ne higgy, hiszen sohasem tartja be azokat, mert szava hihetetlen. Amit boldogságként lebegtet meg előtted, az szín hazugság. Megcsal és előbb-utóbb cserbenhagy. A nagy csalóból, a hamis mammonból csak akkor lesz hűséges szolgád, ha Jézus szerint használod fel, ha a szeretet szolgálatába állítod, ha örök barátokat szerzel magadnak a földön és a mennyben. Olyan kincsek sáfáraként állsz Isten előtt, melyeket nem te szereztél, hanem Istentől kaptál ajándékba. Ő a tulajdonos. Kezeld őket Mennyei Gazdád elvárása szerint hűséggel és áldozatra kész szeretettel. Ő nyissa fel a szemedet, hogy meglásd: jobb adni, mint kapni. Hát készséggel szolgálj mások örömére, Isten dicsőségére! Ámen.

Ajánlott és felhasznált irodalom

- BAUMBACH, G.: Vorletzter Sonntag des Kirchenjahres. In: *Göttinger Predigtmeditationen*. 35. Jahrgang, Heft 4, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1981, 456–461.
- BOVON, F.: *Das Evangelium nach Lukas*. EKK, III/3, Lk 15,1–19,27. Benzinger-Neukirchener Verlag, Zürich 2001, 70–79.
- DIEM, H.: 9. Sonntag nach Trinitas. In: Eichholz, G.: *Herr tue meine Lippen auf* 1. E. Müller Verlag, Wuppertal/Barmen 1962, 246–252.
- FORCK, G.: 9. Sonntag nach Trinitas. In: *Göttinger Predigtmeditationen*. 27. Jahrgang, Heft 3. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1973, 367–372.
- GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Ev. Verlagsanstalt, Berlin 1974, 315–321.
- JEREMIAS, J.: *Die Gelichnisse Jesu*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 1962, 42–45; 180–181.
- KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. II. Székelyudvarhely 1940, 184–187.

- RENGSTORF, K. H.: *Das Evangelium nach Lukas*. NTD 3. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1958, 187–191.
- RIEÑECKER, F.: *Das Evangelium des Lukas*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 382–386.
- SCHLATTER, A.: *Die Evangelien nach Markus und Lukas*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 325–330.
- VARGA Zsigmond: Lukács evangéliumának magyarázata. In: Bartha T. (szerk.): *Jubileumi Kommentár. A Szentírás Magyarázata*. Kiadja a Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest 1969, 85–86.
- VÁLYI Nagy Ervin: Az Ó- és Újszövetségben előforduló mértékek. In: Bartha T. (szerk.): *Jubileumi Kommentár. A Szentírás Magyarázata*. Kiadja a Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest 1969, 408.

Egyáltalán nem képtelenség

Egy ember fölkeresett egyszer, s ezt mondta:

– Kedves Moody, az a beszéd, amit elmondott, a legnagyobb képtelenség. Azt mondta: „A hit olyan erős, hogy megváltoztatja az embernek az egész életét.” Nincs olyan ember – ezt határozottan állítom –, aki a hite miatt megváltoztatja az életét.

– Két perc alatt bebizonyítom önnek, hogy amit mondtam, az teljesen igaz.

– Ez nehéz lesz – felelte az ember.

– Hát először is tisztázzuk a dolgot, nehogy félreértsük egymást. Ön azt állítja, a hitnek nincs annyi ereje, hogy egy ember életét és cselekedeteit megváltoztassa?

– Igen, én ezt állítom – hangzott a felelet.

– Vegyük azt az esetet, hogy egy ember éjjel az ön lakásához jön, bedugja a fejét az ablakon, s azt mondja, hogy a ház lángokban áll... Vajon nem tesz rögtön kísérletet arra, hogy az ablakon keresztül meneküljön, ha elhiszi, hogy igaz az, amit az ember mondott?

– Hát igen. De erre nem gondoltam... – volt a válasz.

– Én is azt gondolom – feleltem.

A hit az alapja mindennek: cselekedeteinknek, eljárásunknak és gondolatainknak.

Prédikációk böjtfő nagyhetére

Gede Csongor

Kolozsvár–Kolozsmonostor

A meglankadt ember és a megerősítő Isten

Alapige: Ézsaiás 40,30–31

Isten nemcsak tud, hanem akar is segíteni az emberen és Ő nemcsak „erős Isten, Uraknak Ura”, hanem erőt ad a megfáradt embernek is. Isten kiképezi, kioktatja, megerősíti választott népét, azokat, akik benne bíznak, felkészíti őket arra a munkára, amit végezniük kell. Isten kiképzésének egyik titkos módszere az, hogy Ő nemcsak a feladatokat írja elő, nemcsak a harci stratégiákat tanítja meg, hanem erőt is ad a feladatok elvégzéséhez.

Manapság nagyon sok meggyengült, elfáradt, elerőtlenedett, kiégett szolgálja van Istennek. Sok minden elfáraszthat bennünket: fáraszthat a sokszor elviselhetetlen társadalmi, politikai, gazdasági, szociális helyzet, fáraszthatnak az emberek a hozzájuk fűződött, de be nem váltott ígéreteik által. Sokszor még a hozzánk legközelebb állók is elfáraszthatnak, fáraszthat az élet, és ilyenkor néha úgy érezhetjük, hogy maga Isten is fáraszt azzal, hogy olyan szolgálat teljesítését kéri, sőt követeli tőlünk, amely meghaladja és fölülmúlja emberi képességeinket és erőnket. A baj az, hogy csak azt nem vesszük észre, hogy amikor Isten elvár tőlünk valamit, Ő erőt is ad, hogy elvégezzük a ránk bízott feladatokat.

Ézsaiás így bátorítja a fogságban sínylődő, kiábrándult népet: *akik az Úrban bíznak, erejük megújul*. Hát ez a titka mindennek – nem önmagunkban, hanem az Úrban kellene bízni. Ebben a böjti időben Isten tudatosítani akarja bennünk, hogy az Ő szolgálatába állni azt jelenti, hogy az én akaratom és erőm összetalálkozik az Ő erejével és akaratával, és életem beleolvad, belesimul Isten tervébe.

Istentől kapott misszióink, szolgálatunk elvégzéséhez erőre és bátorságra van szükség. Az erő kifejezés a Szentírásban lendületet, vágyat, céltudatosságot is jelent. Isten amikor erőt ad, akkor új lendületet, új vágyakat ültet a mi szívünkbe, céltudatos szolgálókká tesz bennünket. Olyan emberekké alakít át, akik tudják, hogy mit akarnak, miért élnek és kit szolgálnak.

Mivel több Isten erőt adó, biztató szava az emberi vigasztaló szónál? Azzal, hogy Isten nemcsak azt mondja, hogy egyszerűen erőt ad, hanem azt ígéri, hogy vele szárnyra kelünk, mint a sasok. Az istenhit képes felülemelni a csüggesztő helyzeteken, a reménytelenség időszakain, vigasztalhatatlan állapotunkon, s vele úgy érezhetjük, mintha szárnyalnánk, és átélhetjük, hogy futásunkban azért nem lankadunk, mert újra és újra Tőle kapjuk a megújuló erőt.

Futásunkat ezután is nekünk kell elvégeznünk, a hit nemes harcát nekünk kell megharcolnunk. Továbbra is nekünk kell futnunk, de nem egyedül. Azért nem lankadunk meg, azért újulhat meg erőnk, mert létezik egy nálunknál nagyobb hatalom, akiben bízhatunk, aki tud és akar is rajtunk segíteni. Ez a legnagyobb erőforrás a mindenkori Isten népe számára! Ámen!

Légy együttérző!

Alapige: Ézsaiás 58,3–8

Az élet a mai világban annyira felgyorsult, a dolgok annyira összemosódtak, hogy ma holnap már azt sem tudjuk, mikor van farsang és mikor kezdődik a böjti időszak. De ha az élet össze is olvasztotta a kettőt, Isten egyháza számon tartja, tudatosítja, hogy fontos a böjti időszak a mai ember életében.

A böjt nagyon régi szokás és gyökerei a világvallások történetében évezredekre nyúlnak vissza. Az egyiptomiak böjtje ősszel volt, s csak gyümölcsöt ettek, a perzsák évente húsz napot böjtöltek, amikor is nem volt szabad beszélni, és minden szóért pénzt kellett fizetni. A görögök böjtje abban állott, hogy minden szórakozásról lemondtak, olajbogyót ettek, s ezt az időt arra fordították, hogy felmentek az Olimposzra, s ott a bölcsék könyveit olvasták. Az indiai népek böjtölése volt a legszigorúbb: belefeküdtek egy koporsóba s ott gondolkoztak a lét és nemlét kérdésein. A zsidók böjtje volt a legváltozatosabb, leglátványosabb: hamut hintettek a fejükre, megszagatták ruhájukat, ami a földi javakról való lemondást jelképezte.

Az őskeresztény egyházban a böjt nem volt magánügy, hanem rendszerint közösen gyakorolták. A böjt közösséggé kovácsolta össze őket. Nem magánaskézis volt, hanem a közös imádság és virrasztás formája, a szolidaritás és együttérzés látható kifejezési formája.

Mi volt tehát a célja az évezredek során a böjtnek? Mert valami haszna kellett legyen, hiszen a régi ember hasznavehetetlen, céltalan dolgokat nem csinált. Talán azt mondhatjuk, hogy a takarékoság, vagy az egészség megóvása. Esetleg azt gyaníthatjuk, hogy babonás célokat is szolgált, vagy az önmegtartóztatás szándéka rejtőzött mögötte.

Mit kell jelentsen ma számunkra a böjt? Nem külső ceremóniát, nem az ételektől való tartózkodást, hanem egyfajta lelki böjtölést! És ebben ad néhány támpontot Ézsaiás próféta üzenete! A próféta látta, hogy népe a böjtből komédiát űz, üres, gépies szertartássá aljasítja le, ezért kérdez: hát milyen az a böjt, amit Isten kedvel?

Mit kedvel az Úr, kérdezhetjük ma mi is? Azt, ha megnyitjuk a gonoszság bilincseit, hogy megszabaduljunk a bűn, a szenvedélyek, a vágyak bilincseiből, és azt, ha megszűnünk ujjal mutogatni másra. Isten abban leli örömét, ha az éhezőnek megszegjük a kenyeret, a bujdosót házunkba bevisszük, felruházuk a mezítelent, vagyis a jóságot, szeretetet, együttérzést gyakoroljuk.

Nem csak az egyéni irgalmasság cselekedeteiről van itt szó. Isten számára nem elég, ha az elszegényedettek némi alamizsnát kapnak, hanem Gondviselő Atyaként a szenvedést szülő igazságtalan rendszerek megváltoztatását, az elnyomottak szabadon engedését, az ezért való felelős cselekedetet sürgeti.

A böjt lemondás, a szükség vállalása önként, egész lényünk átformálódásáért. Annak kifejezése, hogy Isten egyházában készek vagyunk részt venni az egymásért végzett, együttérzésre és szeretetre épülő szolgálatban, Isten dicsőségére. Ebben segítsen meg bennünket Isten! Ámen!

Először sírsz, aztán átkozódsz, aztán imádkozol?

Alapige: Jeremiás siralmai 3,12–26

Jeremiás próféta akkor írta ezt a könyvet, amikor Krisztus előtt 587-ben a Babiloni Birodalom lerohanta a júdai országrészt, porrá égette a jeruzsálemi templomot, az ország értékeit elvitte, és a nép színe-javát fogságba hurcolta Babilonba. A virágzó városok helyén romok maradtak, az emberek egymáshoz való viszonyában, a családok és a társadalom életében pedig az embertelenség és istentelenség sokféle formája kezdett meglátszani.

Mit tett Jeremiás ebben a helyzetben? Három egyszerű, de mégis sorsdöntő dolgot. Először sírt, aztán megszólította Istent és rendíthetetlenül bízott abban, hogy a szörnyű körülmények között is irgalmas Úr az Isten.

Reményik Sándor *Kegyelem* című versében a mai ember nehéz helyzetben tanúsított viselkedését a következőképpen foglalja össze: „először sírsz, aztán átkozódsz, aztán imádkozol” A próféta viszont olyan körülmények között is, amikor némelyek szitkozódva, átkozódva legfeljebb az öklüket rázták, őszinte bűnvalló imádságot mond Istennek. Nem beszél mellé, nem ködösít, hanem néven nevezi a vétkeket. Istennek vallja meg, és egyedül Tőle remél bocsánatot mindarra, amit népe elkövetett. Nem az ellenséget szidja, nem átkozódik, hanem beismeri a bűnt.

Olyan jó lenne, ha ebben a bőjti időszakban mi is őszinte bűnbánattal tudnánk odafordulni Isten felé és csendben sírva tudnánk imádkozni. Olyan jó lenne, ha ebben a bőjti időben is biztosak lennénk abban, hogy Isten jövőt készített népének, hogy Ő az egész történelem felett Úr, mert reménységünk biztos alapja az Ő ígérete. Olyan jó lenne, ha felismernénk ebben a bőjti időben az irgalmas és kegyelmes Istent és átélnénk azt, hogy a kegyelem és irgalom a magasabban álló Mennyei Atya jóságát, odahajolását jelenti az alacsonyabban lévő ember felé, és a halandó ember iránt az erős Isten jóindulatát és kedvességét bizonyítja.

Jó csendben várni az Úr szabadítására – mondja a próféta. A várakozás idején olyan gyakran van bennünk kétely, olyan gyakran fogalmazzuk meg: meddig kell még várni? És ilyenkor azt érezzük, hogy nem jó várni, nem könnyű várni. Isten mégis Igéje által csendes várakozásra int ebben a bőjti időben is. Az eredeti szövegben szereplő „jó várni” kifejezés állítmánya más helyen a vajúdó nő várakozására vonatkozik, aki szenved. A „jó várni” gondolat tehát a jelentési lehetőségek miatt azt érzékelteti, hogy ebben a várakozásban van fájdalom, de mivel a várakozó ember tudja a végeredményt, számára nem azon van a hangsúly, hogy éppen mit érez, hanem türelmesen kitart addig, amíg csendes várakozása végén átéli a fájdalomtól való megszabadulást.

Csendben lenni – azt jelenti, hogy nem kiabálunk, még a szenvedés közepette sem ordítózunk, átkozódunk a fájdalomtól, hanem naponta elcsendesedünk, a szó szoros értelmében is. Isten segítsen bennünket, hogy a bőjti időszak a csendes várakozás alkalma lehessen számunkra, és az Ő szabadítására várva értsük meg, hogy Jézus Krisztus helyettünk vállalt áldozata azt üzeni: velünk az Isten! Ámen.

Szíveteket szaggassátok meg

Alapige: Jóel 2,12–16

Jóel próféta arra hívja fel népe figyelmét, hogy a megtérő ember mindig odafordulhat a kegyelmes, irgalmas Isten felé, mert Isten utolsó szava a kegyelem szava. Isten kegyelmes viszonyulása azt is magába foglalja, hogy a megtérés láttán megbánja az elhatározott ítéletet és kegyelmet gyakorol. Isten nem fizetséget, hanem ajándékot osztogat. Mivel nincs olyan ember, aki meg tudná közelíteni az Isten által felállított tökéletes mércét, nem érdemeink alapján fizet, hanem bűnbánatra, a szív megszaggatására ösztönöz és kegyelmet tanúsít a megtérő bűnössel szemben.

A szív az értelem, érzelem és akarat székhelye – azt megszaggatni annyit jelent mint mást akarni, mint eddig, másként érezni, mint eddig, másként gondolkodni, mint eddig! Isten világosan népe tudtára adja, hogy amikor életük teljesen másként alakul, mint ahogy remélték, akkor nem vádaskodni kell, hanem bűntöt hirdetni. A borzalmak idején elsősorban nem bűnbakot kell keresni, hanem befelé fordulva, megtérve, sírva, gyászolva, bűjtölve Istenhez kell fordulni. Nem haragudni kell, hanem bűnbánatot, bűjtöt kell tartani!

Tudjuk, hogy a bűjt nem csak ételek önmagunktól való megvonásáról szól, mert a bűjt elsősorban az önfegyelem gyakorlata. Noha a szinonimaszótárban a bűjt szó kapcsán a koplal, éhezik, fogyókúrázik szavakat találjuk, és habár a magyar értelmező szótárban a bűjt meghatározott időre előírt csökkentett táplálkozására vonatkozó rituális, vallási, misztikus, aszketikus utalásokról olvassunk, Chrisostomos egyházatyja a következő véleményt fogalmazza meg az önfegyelem gyakorlatáról: „Tartóztasd meg magad családraságtól, a gonosz szavaktól és szégyenletes gondolatoktól. Bűjtöltesd meg szemedet, füledet, nyelvemet, kezedet, sőt lelkedet is, mert mindezek vétkeznek. Bűjtölésed ne eledeltől, hanem mindenfajta bűntől való tartózkodás legyen!”

Isten népének a nélkülözés pillanataiban meg kellett sanyargatnia önmagát és mindenfajta bűntől tartózkodnia kellett. A próféta világosan tudtára adta népének, hogy a bűnbánat, a könyörgés és a bűjtölés az egész gyülekezet ügye. Nemcsak a vének és előjárók, hanem minden korosztály részvétele, együttérzése, bűjtölése szükséges.

Isten azt is megértette népével, hogy Neki nem az áldozat, nem a lemondás kell, hanem a nép szíve, azaz Ő az ember teljes értelmére, érzelmére és akaratára igényt tart. A bűjt lényege a felszabadulás valamilyen megkötözöttség alól, célja pedig az, hogy megerősödjön az ember Istennel való kapcsolata. Isten segítsen bennünket is, hogy ebben a bűjti időszakban erősödjön vele való őszinte kapcsolatunk! Ámen.

Látszat és valóság

Alapige: Máté 6,16–18

„Az igazi boldogság titka nem az, hogy azt teszed, amit amúgy is szívesen tennél, hanem az, hogy megtanulod azt tenni, amit tenned kell” – olvastam egyszer egyik jó barátom Bibliájának első oldalán. Jézus megtanít azt tennünk, amit tennünk kell, a felolvasott Igében pedig a helyes bűjtölési gyakorlatra hívja fel figyelmünket. De miért fontos nekünk ezt az Igét helyesen megértenünk? Szükséges-e, kötelező-e, vagy egyáltalán szabad-e a református embernek bűjtölni?

Mi, református keresztyének általában idegenkedünk a bűjtöléstől, nem tartjuk református „szokásnak”, de néha még azt is kerüljük, hogy egyáltalán szóba kerüljön a bűjtölés kérdése. Zavaros fogalmaink vannak, mert ismereteinket nem a Szentírásra, hanem más felekezetek vallásgyakorlatára alapozzuk. Ezért lássuk, hogy mit ír a Szentírás a bűjtről!

Az Ószövetségben a bűjtölés gyakorlatában, legtöbb esetben az embernek Isten iránti tisztelete, szeretete és bűnbánata jutott kifejezésre. A prófétai ígahirdetésekben azonban már a bűjt fontosságának és jogosultságának elismerése mellett a külsődleges, hamis bűjt elítélése is megjelenik.

Az Újszövetség alapján a farizeusok heti kétszeri bűjti alkalmairól van tudomásunk és Az apostolok cselekedeteinek leírásai szerint van okunk azt feltételezni, hogy az összegülekezet is gyakorolta az engesztelési nappal kapcsolatos bűjtöt. De fontos világosan látnunk azt, hogy a bűjt és az imádkozás gyakorlata szorosan összekapcsolódott, és sok esetben a szolgálatra való kibocsátás előfeltétele volt.

Jézus a Hegyi Beszédben a bűjtölés helytelen okairól is beszél, és kihangsúlyozza, hogy a bűjt célja nem lehet a mások előtti dicsekvés. Egy olyan világban, amelyben sok ember látszani, kitűnni akar és önmagát nem őszintén tárni fel Isten előtt, figyelmeztően hat Jézus szava: *ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek bűjtölésüket.* A bűjt célja nem lehet önmagunk reklámozása, hanem csupán saját vágyaink, akarataink és indulataink fegyelmezése.

Képmutató álarcok és szerepek mögé bújik sok ember, mert a személyiség jellemvonásai, az igazi emberi értékek már sok esetben nem fontosak, nem ez alapján értékeli egyik ember a másikat. A lényeg a látszat. A 21. századi individualista társadalom egyéne szupersztár szeretne lenni, szeretné, ha mindenki felnézne rá, ha elismerés venné körül, szeretne elkápráztatni másokat, szeretne csodákat tenni, ami szenzációt keltve elismerést eredményezhet.

A hiúság erősebb sokszor, mint az őszinteség, az emberek előtti elismerési vágy, valamint a közönség csodálata fontosabb, mint Isten imádata. És vajon, ha nem rajong értünk a világ, ha nem dicsőítenek, sőt ha naivnak, különcködőnek tartanak, akkor már kényelmetlen vállalni hitünket és álláspontunkat?

Jézus itt egyrészt őszinteségre is tanít, mert bizony a kirakat-keresztyénség és az önmagunk mutogatása sokszor jellemezheti a mi életformánkat is. Istennek elege van a ceremóniákból, a formalizmusból, és mivel tudja, hogy mindnyájan hajlamosak vagyunk a színlelésre, amely mögött nincs ott a szív őszintesége, ezért figyelmeztet minket is Igéje által: *ne az emberek lássák bűjtölésedet!*

A bűjt nem érdemszerző cselekedet, Isten kegyelmét, jóindulatát nem lehet bűjtöléssel kiérdemelni! A bűjt célja nem lehet Isten befolyásolása, mert a bűjtölés nem menyeyei éhségstrájk. A bűjt őszinte megalázkodás a Menyeyi Atya akarata előtt.

Noha mi szeretjük sarokba szorítani Istent, szeretjük kikényszeríteni Istentől vágyainkat, vagy rákényszeríteni Istenre saját akaratainkat, de Jézus megtanít minket azt tenni, amit tennünk kell. Megtanít a kedvünk ellenére való dolgokban is háládatosaknak lenni. Megtanít felismerni és elismeri az Ő akarataát. Ámen.

Mindenkor örüljetek

Alapige: Zakariás 8,19

Amikor ezt a szót halljuk, hogy bűjt, akaratlanul is az önsanyargatás szomorúságának érzése tölti el szívünket. Viszont Isten azt üzeni a prófétai szó által népének, hogy hirdessen ünnepet, és tartson örömteli, szent ünnepet. Hogyan lehet a lemondással együtt járó bűjt örömmünnepe?

A keresztyén ember élete tele van lemondással. De Isten nem kényszerít senkit, nem parancsolgat diktátorként, hanem meg akar tanítani helyesen élni és cselekedni. Sikerhajhászó, élvezethajhászó, pénzhajhászó, elvhajhászó világban élünk, amelyben csak

kevesen tudják kimondani az „elég” kifejezést, hiszen ez a szó már nagyon sok ember szokászetéből rég kiveszett. Önként, örömmel kell lemondanunk sok mindenről, hogy így tisztán végezhessük ebben a világban azt a szolgálatot, amelyet Isten ránk bízott.

Ebben a zajos, békétlen világban különösen szükségünk van csendre, az önmagunkba tekintésre, az önértékelés és önismeret alkalmaira. A böjti időszak életünkben talán éppen ez az állandó, folyamatos Istenre figyelés, az őszinte bűnbánat és lelki megbékélés lehetősége lehet.

Isten arra ösztönöz, hogy ne sajnáljuk az időt, hogy szembenézzünk önmagunkkal és megmérjük tetteinket, hiszen az élet rövid arra, hogy önzők legyünk, és nincs arra idő, hogy csak önmagunkkal törődjünk.

Zakariás próféta egyfajta örömteli böjtről beszél. A Talmudban találunk egy rövid bemutatást a hálaadó böjt alkalmáról: „kevés olyan örömteli ünnepe van Izráelnek, mint a JOM KIPPUR. Hiszen ekkor hozta le Mózes másodszer a kőtáblát, és ez azt jelentette, hogy megengesztelődött az Isten és megbocsátotta az aranyborjú bűnét. Jom Kippurkor avatták fel Salamon király idejében a szentélyt.”

Nem véletlen, hogy éppen a hálaadás ünnepén böjtöltek, mint ahogy az sem véletlen, hogy húsvét előtt negyven nappal tartjuk böjtfő ünnepét. Rá kell találnia a mai keresztény embernek is az igazi öröm forrására és alapjára, a Jézus Krisztusba vetett hitre. Ha Krisztus feltámadása nem tud bennünket örömmre készíteni, akkor sosem fogjuk megérinteni az igazi szívből fakadó, felszabadult örömezt. Mesterségesen, pillanatokig sokszor fel lehet gerjeszteni egyfajta örömteli hangulatot, de a tartós öröm alapja egyedül a bűntől való szabadulás megtapasztalása lehet.

Zakariás arra buzdít, hogy szeressük az igazságot és békességet. A béke, a SALOM nem egy pillanatnyi állapot, nem a háború hiánya, hanem az Isten és ember, illetve az ember és ember közötti állandó, stabil harmonikus kapcsolat kiépülése. Isten megbékélt az emberiséggel, megfizette azt az adósságot, ami háborúságot, békétlenséget szült Isten és ember, ember és ember között. Fiát áldozta fel értünk, hogy életünk legyen.

Krisztus helyettes áldozatában nemcsak az igazságos, de az irgalmas és kegyelmes Isten tetteit is megismerhetjük, ezért ha ismerjük Őt, szeretnünk kell azt az igazságot és békességet is, amit Isten ajándékozott nekünk!

Legyen számunkra is a böjt a hála, a köszönet és az öröm alkalma! Segítsen bennünket Isten, hogy öltünk magunkra, mint Isten választottai, szentek és szeretettek a könyörület szívet, jóságot, alázatot, szelídséget, türelmet és a Krisztus békessége uralkodjék szívünkben, hiszen erre hívott el minket a Mindenható Úr! Ámen!

Prédikációk böjtfő ünnepére

Molnár József

Harasztkerék

Hit és segítség

Alapige: Márk 9,14–29

Bibliolvasás: Lukács 9,1–13

Amint hallottuk, az előbb felolvasott alapigénk előtt az áll, hogy Jézus három tanítványával felment a Tábor hegyre, ahol arca elváltozott, fényesség fogta körül: megdicsőült. Ebben a megdicsőülésben ámulva látták a tanítványok Jézus mellett Mózeset és Illést, a hitnek embereit, akik Jézus eljövetelére mutattak.

Milyen szívesen maradtak volna ezek a tanítványok ott, a megdicsőülés hegyén Mesterükkel, távol a világ sok bajától, nyomorúságától! Péter ki is fejezi eme vágyát: „Mester, jó nekünk itt lenni.” De Péter nem tudta, mit beszél. Nem gondolt arra, amit Jézus már világosan látott, hogy az Ő útja a Golgotára vezet, ahol a világ bűnéért megváltó halált kell szenvednie.

Erre az útra hív Jézus minket is böjtfő vasárnapján: „Ha valaki jöni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem.” (Mt 16,24) Ezen az úton Jézus győz a bűn és halál felett, és azt, aki hisz Benne, részleteti e győzelemben.

I.

A hegyről lejöve, ennek a világnak a bajaiba, félelmébe és nyomorúságába érkeztek vissza. A lent maradt tanítványokat is a kétségek, betegségek erői fogták körül. Egy férfi, egy édesapa hozta a Jézushoz beteg, nyavalyatorós gyermekét, hogy meggyógyítsa. Mivel nem találta itt Jézust, a tanítványait kérte, hogy gyógyítsanak. Jézus felruházta őket ezzel a felső hatalommal. Máténál azt olvassuk: „És előszólítván tizenkét tanítványát, hatalmat ada nékik a tisztátalan lelkek felett, hogy kiűzzék azokat, és gyógyítsanak minden betegséget...” (10,1) Lukácsnál pedig arról értesülünk, hogy visszatérvén az apostolok, elbeszélének neki mindent, amit cselekedtek. Még az ördögök is engedtek nekik – mondták. Ennek az adománynak a birtokában tudván magukat, próbálkoztak meggyógyítani a beteg gyermeket. Most azonban ijedten tapasztalták, hogy ez az adomány cserbenhagyta őket. Sőt, kísérletük után még bőszebben szaggatta a sátáni hatalom a szerencsétlen gyermeket. Ők pedig arcpirító szégyenrel kellett hogy hallgassák a farizeusok kárörvendő, gúnyos megjegyzéseit, amelyekkel kétségbe vonták Jézus és tanítványainak isteni hatalmát. Ebben a pillanatban lépett Jézus közéjük. Mint tetten ért, leleplezett gonosztevők rémültek meg láttára. Talán még ragyogott a megdicsőült arca és ruhája, mint egykor a Mózesé, amikor visszatért a Sínai-hegyről. Ekkor előállt a kétségbeesett apa. Elmondta gyermeke nyomorúságát, és azt is hozzátette: „És kérem a te tanítványaidat, hogy űzzék ki azt, de nem tudták.” (Lk 9,40)

Milyen közel kerülnek néha a felemelkedésnek, a sikernek órái az emberekhez. De éppen akkor jön egy erő és leránt bennünket a mélységbe. Hányszor tapasztalta ezt Jézus maga is! Mikor megkeresztelkedett, az ég megnyílt és mennyei hang mondotta: „Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm.” (2Pt 1,17) De nyomban megjelent a Sátán, hogy fiúi engedelmisségét próbára tegye. És az alázatos, magát a bűnösökkel együtt megkeresztelt Jézusnak viaskodnia kellett vele. A megdicsőülés hegyén is hallatszik a mennyei szó: „Ez az én szerelmes Fiam; őt hallgassátok.” (Mk 9,8) De lejöve a

hegyről, ismét szembe találja magát a mélységbe húzó erőkkal: kudarcral, félelemmel, gúnyral, kárörömmel, szenvedéssel, nyomorúsággal. Ő pedig az aggódo atyát hitre tanítja, a beteg gyermeket meggyógyítja, tanítványainak pedig megmutatja a sikeres szolgálat belső feltételeinek hiányát.

II.

Jézus nem fog azonnal a gyógyításhoz. Az Ő segítségét mindig alapos előkészítés előzi meg. Először a beteg hite felől érdeklődik. Itt a gyermeket nem kérdezhetette meg, tehát az apához fordul, aki elpanaszolja neki szívfájdalmát, és könyörögve kéri: „ha valamit tehetsz, légy segítségül nekünk, könyörülvén rajtunk” (Mk 9,22) Ezekből a szavakból kételkedés csendül ki. Az apa nagy bánatában nem nagyon bízik az orvosban. Jézus most azt mondja az apának: „Ha híheded azt, minden lehetséges a hívőnek.” (Mk 9,23) Rettenetes süllyal esik Jézusnak ez a szava ennek az embernek a szívére. Ó, ha most neki egész hite volna, akkor meggyógyulna az ő gyermeke. De be kell ismernie, hogy ez nála hiányzik, és ez lesz akadály a fia meggyógyításának. De a belső átalakulás nagy csodája hirtelen végbemegy. Nagy szükségében azt a hitet kéri, melyet Jézus keres benne: „Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek.” (Mk 9,24) Egy igazi, szívből fakadó imádság volt ez. És Jézus megajándékozta azzal a hittel, mellyel most jó reménységgel tud feléje fordulni. Minden jóra fordul.

Közben mind több ember gyűlt oda. Jézus nem szeretett nyilvánosan segíteni. Még a maga megkisebbitésének az útját járja, és tudja, hogy ez az út a keresztre vezet, ott viseli el majd a mi betegségeinket, hordozza el a mi fájdalmainkat, és szabadít meg a bűntől, a haláltól és a Sátán minden hatalmától. A tömeg azonban nem akadályozza meg, hogy segítsen. Az apa szívében már látja a hitakadályok ledöntését, most a beteghez fordul. Isteni hatalommal dorgálja meg a tisztátalan lelket: „Te néma és siket lélek, én parancsolom néked, menj ki belőle, és többé belé ne menj!” (Mk 9,25)

Kettős parancs hangzik itt el. Jézus szava alapos és végérvényes segítséget jelent: a legyőzött ellenség nem árthat többé a gyermeknek. Akit Jézus, az áldott orvos egyszer meggyógyított, megszabadított, az nem maradhat a halálnak és a Sátánnak a hatalmában! Milyen csodálatos az Ő segítő kegyelmének ez a hatalma! Az apa meggyógyult gyermekét viheti haza.

Ilyen gyógyulást ígér Krisztus Urunk ma nekünk is az úrvacsorában. Azért hív mindannyiunkat az asztalához, hogy meggyógyíthasson!

Urunk segítő beavatkozásának azonban még nincs vége. Most a mélyen megrendült tanítványokhoz fordul, akik azt kérdezik Tőle: „Mi miért nem úzhettük ki azt?” (Mk 9,27) Máténál ezen a helyen Jézus felelete így hangzik: „A ti hitetlenségetek miatt.” (17,20) Márknál, itt, a mi Igénkben Jézus azt feleli: „Ez a faj semmivel sem úzhető ki, csupán könyörgéssel és böjtöléssel.” (9,29) A tanítványokból tehát hiányzik a hit, az ima és a böjtölés.

Itt nemcsak a hitetlenség és tehetetlenség közötti végzetes összefüggésre mutat reá Jézus, hanem mint tanítványai segítője megmutatja nekik, hogy hitük miként lehet ismét erős és cselekvőképes. Mikor bajban voltak. Eddig is ezt tette. Lukács arról tudósít, hogy egyszer a gyógyítani küldött tanítványok mint dicsekedtek afelől, hogy milyen nagy dolgokat vittek végbe. Tehát nem a tiszta öröm volt a szívéükben, hogy Isten segítségével a nekik adott adomány áldássá változott. Jézus látta bennük azt, ami a mi szívünket is oly könnyen megmérgezi, és minden szolgálatot veszélyeztet: az önteltséget és a büszkeséget. Milyen közel vannak egymáshoz az emberben az elbizakodottság és a csüggedés! Egyforma gyökérből ered mindkettő: az önfejlésből, amely nem tud meghajolni és azt hiszi, hogy egyedül mindenre képes. Ezt kell a tanítványok és mi is ma-

gunkból először kiűzzük, mint Jézus a megszállottból az ártó lelket. És azután mutatja meg nekik az utat, vissza az Istentől való függéshez, aki minden jó adomány és tökéletes ajándék ajándékozója, és aki újabb feladatokkal bíz meg.

Ami a bűntörlést és a könyörgést illeti, a tanítványoknak tudniuk kell, hogy ezekkel az adományokkal nem rendelkezhetnek tetszésük szerint, hanem azokat Isten ajándékozta egy tiszta s kegyelemtől függő szívnek. Milyen nehezen tanulták ezt meg a tanítványok! Mikor a Gecsemáné-kertben voltak, még a régi, tanulatlan tanítványok voltak. Péter így hengegett: „Ha meg kell is veled hálnom, meg nem tagadlak téged.” (Mt 26,35) De Urunk kérésének nem tudtak eleget tenni és a vívódás óráiban nem tudtak ébren maradni. Mesterük komoly intését nem értették meg, beképzelték és magabiztosak voltak. Ezért figyelmeztette őket az Úr: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne jussatok; a lélek ugyan kész, de a test erőtelen.” (Mk 14,38) Mégsem tudják ezt megtenni: álomba merülnek, majd elhagyják Őt és elszélednek.

Jézus azonban ezen az éjjelen akarátát az Atyáé mögé helyezi, ezért tudta a megváltói kereszt-útját járni és a győzelmet kivívni.

Mi miért nem tudtunk segíteni? – kérdezik a tanítványok Jézust. Az önerőtök ehhez kevés – felelte Urunk. Ha a magatok beképzelt képességére támaszkodtok, vagy arra, hogy az én tanítványaim vagytok – szégyent vallotok minden esetben. Hatalmat a bűn és a betegség felett csak a szívnek és az akaratnak teljes átadásával lehet nyerni és megtartani. Kérjétek azért Istentől hitet és engedelmisséget, és Ő megadja néktek azt, ami hiányzik belőletek. Isten gyermekének imádkozva kell az Atyához közelednie és a meghallgattatásból élnie, és győzedelmeskednie kell minden egyéni gyöngeség és tehetlenség felett.

És még ideszámítja Megváltónk a bűntörlést is. Maga is bűntölt, mielőtt megkísértetett volna. A bűntörlést nem parancsolja az evangélium. Nem is tulajdonít neki érdemszerű erőt vagy meghallgattatási feltételt. Nem! Hanem együtt az imádsággal alkalmas segítség arra, hogy minden mást félretéve, osztatlan szívet és akaratot szenteljünk Istennek. Mesterünk követésében mindkettőt megtanulják a tanítványok: az imádságot, mint Isten kezének a megragadását, a bűntörlést, mint ebben a kézben való megragadást.

Fogd meg te is ezt a kezét, amelyet Isten az Ő Fiában nyújt feléd, mint a süllyedő Péternek a hullámok között. És maradj meg ebben a kézben, hogy üdvözítőd vezessen, neveljen és erősítsen. És Ő ekkor meg fogja mutatni neked, hogy mit kell és mit szabad tenned minden időben.

Jézus tanítványai nem maradhattak Mesterükkel a megdicsőülés hegyén. Követniük kellett Őt, és ez az út Jeruzsálembe és a szenvedésekbe vezetett. Az engedelmisségnek ezt az útját kell hogy járjuk mi is. Ez az út sokszor mélységekbe vezet: a szenvedésbe. A gyászba, a szükségnek, a bűnnek sötét mélységeibe. De olyan Vezetőt követünk, aki előttünk ment és dicsőségekben győzött.

Fogjuk meg felénk nyújtott kezét és kérjük győzelmünk feltételét: „Hiszek, Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek.” Ámen.

Amikor a vőlegény elvételük tőlünk...

Alapige: Lukács 5,35
Bibliailvasás: Lukács 5,35–39

Bizalmasan elmondom nektek, keresztyén testvéreim, hogy sajnálatos módon és akaratlanul egy általános tévedésnek vagyunk a részesei. Éspedig annak a tévedésnek, hogy ahol csak ketten vagy hárman egybegyűlünk, ott mindig és egyértelműen, szinte kötelezően is jelen van, jelen kell lennie Jézusnak. Ott, ahol erről a kijelentésről olvashatunk, Megváltó Urunk a sorozatosan vétkező testvérünk visszatérítésének az esélyéről beszél azzal a hangsúllyal, hogy ha vagyunk legalább ketten, vagy hárman a gyülekezetben, akik bátran egybegyűlünk azért, hogy a vétkes megbánhassa gyalázatát, akkor és csakis akkor van jelen Ő is, hitelesíteni a mi igyekezetünket.

E gondolatsor alapján máris észrevevesszük annak a valóságát, hogy a mi mindenféle liturgiális mozdulatunk arra készül, hogy minél kisebb konfrontálódó felületet adjon az emberekkel való találkozásainkban. Ebben az igyekezetünkben pedig az üzenet magva épp és elsősorban az igehirdetőjét kerüli el: Mi hiányzik? Ki hiányzik? Kik hiányoznak? Mennyire érdekelt ez a hiány? Mennyire fáj a hiányzó? Mennyire fáj a hiányzó Jézusom?

A farizeusok a maguk rendjén jól érezték rá arra, hogy fegyelem nélküli az az élet, amelyikben nincs jelen a böjt. De az önfegyelmnek és a mérsékleteskedésnek a mutatómozdulatait természetesen se Jézusunkat nem érdekelte, se a tanítványok nem éreztették fontosságát, ha az Úr soha egy szóval se értékelte. Drága Urunknak a válaszára azonban szigorúan reá kell tekintenünk. Miért szomorkodnának, miért éhezzenek a tanítványai az Ő nagyszerű jelenlétében: azonban „... eljön az idő, amikor...!”

Éreztél-e hasonlót, mint azok az elerőtlenedett imádkozók, akiknek minden reményét elveszi egy szeretettükért folytatott imaláncuk meghiúsulása? Vagy az elhagyatott gyermekek szeretetbank-ürességeinek az esengéseit, mintha soha senki se hallaná meg? A sokgyermekes családokban a kivételezésben lenézett gyermekek álmait nem kíséri az álmoknak beteljesedése, hogy legalább látszatra a keresztyén édesanya végre egyszer is bocsánatot kérne tőle? És hol vannak a szabadításcsodák az üldözöttek számára? Hol van Jézus, amikor a szolgálatában buzgólkodó papnak kényszerített kiköltöztetések még a könnyeit is szégyellenie kell? Melyik kettő-hárommal tart? A megalázottal, mondd bizonyára. De a megalázást végrehajtott írnak le a dokumentumértékű jegyzőkönyvet bibliai idézettel a fejlécen.

Testvéreim! Ne beszéljünk mellé! Maga Jézus mondja, hogy lesz szomorú napunk, nem is egy. Maga Jézus mondja, hogy nagyon sokszor éppen Ő nem lesz velünk. S amikor eljön az az idő, amikor ez a negatív ígérete rajtunk beteljesedik, akkor remélhetőleg megismerjük nemcsak a fájdalmas Jézus-hiányt, de a BÖJTŐ értékét is!

A mi szeretett nyelvünkben a folyónév után írt „fő” szócska az illető folyó forrásának a helyét jelzi. Valószínűnek tartom, hogy a nyelvfejlődés tükrében ez a szó, hogy böjtfő is azt jelenti, hogy a böjt folyamatosságának is van kezdete, azaz forrása.

Nosza, induljon el a böjtöm, ha hiányérzetem van szeretetben, hiányérzetem van közösségben, elfogadásban, megértésben, kegyelemben! Induljon el a böjtöm, mert egyértelműen nincs velem a testvérem, a barátom, még a felebarátom se. Nincs velem éppen Ő, akire a legnagyobb szükségem van, amikor a kísértéseimmel se megküzdeni, se ellenállni nincs erőm, nincs hitem. Már megint ugyanabban a bűn-utcában sétálok, ahon-

nan kivezetett az égi, de már régi kegyelem. Már másfél éve is van annak, hogy valaki megtért volna a gyülekezetünkben, s már kezd nem is fájni...

Nosza, ébresszen fel a hiányfájdalom, nosza ne keressek motivációt a fájdalomcsillapításra, se a további tétlenkedésre.

Azonban ne ragadjon el még most sem minket a romantika. A felszólítás-sorozattal még messze vagyunk attól, hogy valamit tettünk volna is. Mert látásom szerint a BÖJT éppen nem a hiányba való beletörődés, se nem a krisztusi ígéretnek a kegyetlen-kegyes jóváhagyása egyfajta buta „úgy-akarta-az-isten!” kiszólással. Mert ugyan elszaladgálok minden beteghez, azokhoz is, akikről emlékszem, hogy a tavaly egyáltalán soha se vettek részt az úrvacsoravételben, s szinte mindenkinek az a válasza: „Majd húsvétkor!” Bár senkinek se ígérem meg, hogy addig semmi probléma nem lesz, mégse változik az igénylők száma, csak két beteghez vihetjük el a kegyelem kegyeit...

Ó, milyen csodálatos a húsvét, milyen észbontó értékes az új élet! És milyen szigorúan szűrke a semmi, a nincs, a szegénység, a hiány, a haldoklás, az elhagyatottság, a magány, a reménytelenség... és az ezekből felsíró fájdalom, s az ezekből felinduló „csakazértis” kitartó küzdelem és harc, annak nyilvánvalóvá tételére, hogy Jézus HIÁNYZIK nekünk.

Ezért újra és újra ki lehet mondani azt a szójátékot, hogy a keresztyén ember böjtje nem arról szól, hogy mit eszel vagy nem eszel, hanem, hogy mit teszel és mit nem teszel. S minden mozdulatunkban lehessen a fájdalmas Jézus-hiány kinja a motiváció!

Így akkor tehát annak az esélyét is megnyerhetjük, hogy mégis velünk is jelen legyen Jézusunk, amikor a bunkónak a felemeléséért, a tántorgó egyenes útra vezetéséért, az elveszett megkereséséért vagyunk együtt, végre legalább ketten vagy hárman. Ámen.

Nem vagy igazi kálvinista, ha...

Nem vagy igazi kálvinista, ha csak protestálsz és hitvallásod csupa tagadás és visszautasítás. Akkor sem vagy még kálvinista, ha beéred hitvallásszerű hiteddel, mint szép elmélettel. Csak akkor vagy kálvinista, ha evangéliumi tiszta hitedet beviszed a magad életébe, hogy gyakorlatilag érvényesüljön az legjelentéktelebb dolgaidban is. Azután beviszed családodba, onnét ki az életbe. Hatsz, miként a só, – világosítasz, miként a fény, és mindezt végzed úgy, hogy ne téged lássanak, hanem Istent és az ő dicsőségét egyedül...

*

– Miért nyom le Isten hatalmas karja sok embert a föld porába? Erre a kérdésre Goethe, a nagy német költő ezt felelte: – Mert sok embert lát állva, kiegyenesedve s keveset térdre borulva.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Imák a református lelkészeknek református lelkészekért

Napi Ima

Istenünk!

Szavaink szétmállottak kezünkben. Vigyázz szavad Őreire, akiket arra hívtál el, hogy üzenetedet hirdessék, hogy se el ne vegyenek abból, se hozzá ne tegyenek ahhoz. Ne engedd, hogy őrállói küldetésüket pótcselekvésekért hagyják el, amikor a világ fontosnak tűnő feladatot helyez vállukra. Óvd meg őket attól, hogy a világ minden baját nyakukba vegyék, de attól is, hogy szeretetlenül hidegek maradjanak a segítségre szorulókkal szemben. Bocsásd meg nekik, hogy erre a világra hasonlítanak, farkastörvények uralkodnak közöttük! Segítsd abban őket és mindannyiunkat, hogy Pál apostollal együtt mondhassuk: „A bűnösök közt első vagyok én!” Mindent szétzüllesztő világban élünk. Széthullanak a barátságok, a családok. Kérünk, Urunk, ebben a világban különösen is áldd meg azokat, akik szolgálatodra szánták magukat azért, hogy hűek maradhassanak. A mi Urunk Jézus Krisztus által kérünk, hallgass meg minket! Amen.

Imák a hét napjaira

Vasárnap

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!

Erőtlen, felszínes hittel *állunk színed előtt.*

Bocsásd meg,

- hogy csupán az előttünk jártak élő hitének holt maradékaiból táplálkozunk, vagy rajongással pótoljuk a Neked járó szenvedélyes szeretetet;
- hogy Krisztus helyett önmagunk vagyunk hitünk célja;
- hogy nem odafentre figyelő hitünkben élünk, csak itteni túlélésünket szeretnénk hitünk által megkönnnyíteni.

Bocsásd meg gyávaságunkat,

- hogy Téged akarunk hozzáigazítani a körülöttünk és bennünk lévő alantas való-sághoz;
- hogy nem merjük Tőled kapott látással szemlélni a világot.

Könyörgünk,

- lépj be szétdobált lelkünkbe, hogy annak magja lehessen!
  - Formáld át sorban lelkünk és testünk darabkáit!
  - Töröld el bűneinket, azoknak bennünk és másokban hagyott minden nyomával!
  - Tégy egész mássá, mint amilyenek vagyunk: igazi önmagunkká!
- *Alázattal kérünk,* ahogy a reformátorok csak a hitükben kapott kincsekért éltek, úgy mi is teljes létünkkel szeressünk Téged!
- Megváltó Urunkért, *Krisztusért*, az egyedüli Útért, kérünk, hallgass meg minket! Amen.

Hétfő

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!

Zavaros hittel, szellemi zűrzavarban *állunk előtted*.

Bocsásd meg,

- hogy keverednek bennünk a hitünkben származó felismerések egész máshonnan eredő gondolatokkal;
- hogy megbékéltünk azzal a szellemi homállyal, amelyben támoiyogva a mások és a magunk életét is felsértjük;
- hogy szellemi restségünk és léhaságunk miatt értelmünk könnyebben fordul szóra-koztató érdekességek, mint a Te szent titkaid felé;
- hogy elődeink megharcolt, tiszta lélekkel hitt felismeréseit üres szólalomká zül-lesztettük;

Könyörgünk,

- segíts, hogy meglássuk az egész mindenség, és benne saját létünk lényegét és ér-telmét!
- E szent ismeret rendezze gondolatainkat, és állítsa vissza bennünk elveszett isten-képűségünket!

Alázattal kérünk,

- hogy amiként református hitünk legnagyobbjai vágyoztak a hitigazságok belső világosságának megpillantására, úgy mi is meg akarjuk érteni a Tőled kapott mennyei kincseket, és így mutassuk meg azokat a világnak!

Magáért az Igazságért, a hatalommal tanító *Krisztusért* kérünk, hallgass meg minket!
Ámen.

Kedd

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!

Romlott emberi természetünkön túl is, összemocskolódva *állunk előtted*.

Bocsásd meg,

- hogy elődeinket meggyalázva a hazugság, a hamisság, az alakoskodás szabott ne-künk törvényt;
- hogy szájunkban Jézus szavaival ugyanazt tesszük, mint azok, akik tudatosan far-kastörvények szerint élnek;
- hogy az őseinket illető tisztelet miatti kíméletet élvezve, nyegle gátlástalansággal vétkezünk;
- hogy egymást nem visszatartjuk, hanem továbblökjük a rossz úton;
- hogy semmilyen rossztól nem rettegünk, ami bennünk van, csak a rossz hírűnkől.

Könyörgünk,

- adj erőt, hogy Igéd tükrébe merjünk nézni!
- Taníts sírni bűneink miatt!
- Adj erőt megbocsátani már azelőtt, hogy a másik bocsánatot kérne!

Alázattal kérünk,

- hogy mint egykoron, úgy ismét egyszer mi reformátusok az egyetemes egyházban az erkölcsi komolyság példái lehessünk!

Megváltó *Krisztusunkért*, aki minden bűnünkért tökéletesen eleget tett, kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

Szerda

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!
Zaklatottan, háborgó lélekkel *állunk előtted*.

Bocsásd meg,

- hogy nincs belső szobánk, vagy semmit nem érnek falai;
- hogy tehetetlenek vagyunk a kívülről jövő diabolikus erőkkel szemben, de visszhangtalanok maradnak a Te bensőnket megszólító szavaid;
- hogy nyugtalanságot, feszültséget tükröznek a vonásaink;
- hogy az idő múlásával nem szépül meg arcunk.

Könyörgünk,

- add meg, hogy mindig boldog szívvel tudjuk nézni Krisztust!
- Juttass el odáig, hogy az imádkozás otthonunkká váljék, amit csak kényszerűségből hagyunk el!
- Segíts elfeledni a rosszat, amelyet mások tettek ellenünk!
- Segíts elfeledni a jót, amelyet magunknak tulajdonítottunk!
- Láttasd meg velünk a testi és lelki szenvedések áldásait!

Alázattal kérünk,

- vezess a Krisztussal való titokzatos egységre!
- Krisztusért* kérünk, akiben élünk, mozgunk és vagyunk, hallgass meg minket!
Ámen.

Csütörtök

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!
Széthullott közösségeként *állunk előtted*.

Bocsásd meg,

- észrevétlenül semmibe hulló emberi kapcsolatainkat;
- hogy ritkán örülünk és sírunk lelkésztársainkkal, annál többször ócsároljuk őket;
- hogy érdektelenül és visszhangtalanul nézzük társaink életének tragikus fordulatait;
- a magukra hagyottan küszködő lelkészek keserűségét, fájalmát;
- a megaláztatásokat, amelyeket a lelkésznők szenvednek el – sokszor különösen áldott eszközeid – érdemtelen férfiak részéről;
- hogy ugyanúgy széthullanak családjaink, mint körülöttünk a világban;
- a pillanatnyi testi örömeért lelketlenül képesek voltunk elhagyni házastársunkat, gyermekeinket.

Könyörgünk,

- taníts egymást mindig különbnek látni!
- Tanítsd a másikat jobbnak látnunk, mint amilyen most tud lenni!
- Védjed szeretteinket, társainkat, akiket mi rosszul szeretünk!
- Add meg, hogy házaseletünk tanítson megszabadulni az énközpontú gondolkozástól!
- Ne engedd, hogy csalódjunk azokban, akiknek a leginkább ki vagyunk szolgáltatva!

Alázattal kérünk,

• ahogy a múltban a lelkészcsaládok létükkel hitre, tisztaságra neveltek, úgy mi is, amit nem tudunk tanítani szavainkkal, arról családi életünkkel tegyünk bizonyosságot!

A tanítványai között a legtisztább szeretetet megélhetővé tevő *Krisztusért* kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

Péntek

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!

A Te szavad rossz sáfáraiként *állunk előtted*.

Bocsásd meg,

• hogy az idő múlásával a Te Igéd nem felizzik csontjainkba rekesztett tűzként, hanem kihunyni kezd bennünk;

• hogy unottan vagy magamutogató hiúsággal prédikálunk;

• hogy megelégszünk azzal, ha az emberek fogadnak el, s nem a Te tetszésedre törekszünk;

• hogy igehirdetőkként sokszor csak a magunk gondolatait akarjuk tekintéllyel felruházni, kritizálhatatlanná tenni.

Könyörgünk,

• add meg, hogy minél jobban figyelnek ránk az emberek, annál kevésbé bennünket halljanak!

• Adj vágyakozást, hogy mindent továbbadjunk, amit Igédből megértettünk!

• Találjunk gyönyörűséget abban, hogy napról napra új tárul fel előttünk Igédben, és ez az öröm ne férjen el a szívünkben!

• Veled legyen csordultig tele a szívünk, és azt szólja szánk!

Alázattal kérünk,

• amiként magára hagyott nemzetünknek elődeink igehirdetése mutatott jövőt, úgy mi is a lelki sivárságba jutott emberhez szóló isteni üzenet egészen engedelmes eszközei legyünk!

Az örök Igéért, Krisztusért kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

Szombat

Urunk, Istenünk, Mennyei Atyánk!

Alig használható szolgálkként *állunk előtted*.

Bocsásd meg,

• hogy bennünket látva sokan eltávolodnak az egyháztól, és életük értelmét rossz helyen keresik,

• hogy a bennünket ismerők nem irigykedve vágynak keresztyénné lenni, hanem lenézés, viszolygás támad bennük;

• hogy egyre szűkülő, áporodott világunkat védelmezzük és meglátni sem akarjuk a Te utánad vágyakozó embereket falainkon kívül;

• hogy magunkat próbáljuk elfogadtatni a Tőled eltávolodott világgal, nem pedig rólad beszélünk egész életünkkel a Téged nem ismerőknek;

• hogy a világ egy kicsiny részeként viselkedünk, nem pedig az egész világon uralkodó, emberszerető Isten bizonyosságtevéiként.

Könyörgünk,

- ne vond vissza a megbízatást, ne vedd el református egyházunkat színed elől!
- Tégy mássá, mint vagyunk, mássá, mint amilyen a világ körülöttünk, mássá, mint amivé válni magunktól tudnánk!
- Tégy olyanná, amilyenek csak mi lehetünk!
- Tégy olyanná, amilyenre most van szüksége a világnak!
- Tégy olyanná, hogy bennünket látva elbizonytalanodjanak a rossz úton járó embertársaink és reménység szülessen lelkükben!

Alázattal kérünk,

- ahogy történetünk legszebb pillanataiban, bennünket látva Krisztust keressék a tekintetek!

Krisztusért kérünk, aki által már most otthonunk van a mennyei hazában! Ámen.

(Közzétette az *Erdélyi Gyülekezet* 2012-ben.)

Az öltözék

Elfogadva V. György angol király meghívását, Mahatma Gandhi minden gondolkodás nélkül a szokásos dhoti-lepedőjébe csavarva jelent meg a Buckingham palotában a teán. Később valaki megkérdezte tőle, hogy úgy gondolja-e, hogy elegendő ruha volt rajta? „Miért ne, válaszolta Gandhi, ami a királyon volt, az elég volt kettőnknek.”

Valóban, V. Györgyöt, az aranyzsinórok és ragyogó kitüntetésektől fényes öltözetű királyt már senki sem ismeri. Viszont a dhotiba csavart Mahatma Gandhit, a 800 milliós India legnagyobb emberét, az egész világ bölcs politikusként emlegeti.

*

A koppenhágai parlament épületét, a Christianborg palota bejáratát, három kőszobor díszíti. Az egyik szobor a fülfájást, a másik a fejfájást, a harmadik pedig a gyomorfájást jelképezi.

Egy ironikus dán így magyarázta külföldi barátjának: Ezek figyelmeztetőül vannak itt, hogy aki nagyon belemerül a politikába, az megkapja mind a hármat!

Legyen ez okulására azoknak, akik minden áron politikai karriert akarnak csinálni!

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Tatár János

Hadadnásd

Mit tehetek értetek?

Alapige: Máté 20,32

Ma reggel igeolvasás közben figyeltem fel erre a történetre. Amikor végigolvastam, Jézus kérdése kapcsán az az érzésem támadt, mintha nekem is szólna ez a kérdés és ott lennék azok között az emberek között, akik életük minden napján ebből a jézusi érdeklődésből és gondoskodásból meríthetnek erőt és nyerhetnek megtartatást.

Aztán arra gondoltam, hogy nektek is, kedves ifjú pár és ünneplő gyülekezet, felolvasom ezt az Igét, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus csodát előkészítő gondolatai a ti mai napi örvendezéseteket is teljessé és emlékeztessé tegyék.

1. Mit tett Jézus egykor? A történet színhelye Jerikó környéke, a Jeruzsálem felé vezető út, ahol két világtalan ember a sokaság dorgálása ellenére hangosan Jézushoz kiált. Kiáltásukban az a meglepő, hogy tudják milyen nagy lehetőség előtt állnak, egészségük, jövődjük, boldogulásuk érdekében „Uramnak” és „Dávid fiának” szólítják Őt. Jézus megáll, kérdést intéz a két koldus felé: Mit akartok, hogy cselekedjem veletek? Majd, amilyen hirtelen elhangzott a kiáltásuk, olyan hirtelen ki is mondják szívük vágyát: „...hogymegnyíljanak a mi szemek” **A csodálatos gyógyulás után mindketten követték Jézust, csatlakoztak a tömeghez, amely Jeruzsálem felé kíséri Őt.**

2. Mit tesz a mi Urunk érettünk ma? A régi történet szerint Jézus jelenléte és csodatette teszi örömtelivé két ember egyébként szomorú és egyhangú életét. Hitünk szerint ezt az alkalmat a mi Megváltó Urunk jelenléte és szeretete teszi mindannyiunk számára áldottá, meghitté. Ez az érkezés nem olyan, mint a miénk (esküvő alkalmával sok atyánkfia villámlátogatást tesz a templomba), mert a mi Urunk minden esetben komoly érdeklődést tanúsít azok iránt, akik bármilyen okból öhozzá kiáltanak. Milyen áldott alkalom ez a mai, hisz életünk legboldogabb pillanatában és legkedvezőbb helyszínén kiáltunk örömmel Krisztusunkhoz. A felétek intézett kérdés mögött egyszerűen csak az van, hogy ma nem valamilyen bajból akar kiemelni titeket, hanem a házasság örömeiben és az egész életre szóló **szeretethen akar megerősíteni.** Megerősíteni abban a hitben, hogy „Isten Krisztus által Atyánkká lett, és mindent, amit Tőle hittel kérünk, sokkal inkább megad nekünk, mint szüleink, kik pedig a földi jókat tőlünk meg nem tagadják.” (HK 120)

3. Mit tehetünk egymásért? Isten irántunk való szeretetét ott és akkor kell értékelnünk, ahol és amikor életszerű. Kedves ifjú pár, adjatok ma hálát Istennek, hogy lehetőséget kaptatok a bizonyításra, vagyis mindenekelőtt egymásnak, majd leendő családoknak mutathatjátok meg, hogy tudtok is, akartok is ezzel a szeretettel élni. Elfogadjátok boldogan Krisztus Urunk ma felkínált segítségét, **de adni is tudtok majd egymásnak és másoknak** abból, amit ti is kegyelemből kaptatok. Mindig kellemesen jó érzés, amikor az ember azt tapasztalja, hogy valaki tényleg átfogó és minőségi segítséget akar

nyújtani, valami komoly dolgot akar tenni a boldogságunkért. Esküvő alkalmával rendkívüli módon értékelni kell azt, amit a szülők gyermekeikért tesznek. A testvérek, a barátaink, a szűkebb vagy tágabb értelemben vett család önzetlen szeretete, őszinte ragaszkodása mind, mind említést érdemel. Az egyház, a gyülekezetek, a lelkipásztorok „mit tehetünk értetek” kimondott vagy ki nem mondott kérdése mögött az a remény van, hogy az a két ifjú (leendő édesanya és családapa), aki ma itt van, holnap is itt lesz, gyermekeit hitben fogja nevelni és neveltetni. Talán még érdeklődni is fog a továbbiakban a gyülekezete és a közössége jövődjét illetően, amikor majd így szól: mit tehetek az egyházamért?

4. „...mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.” (Jn 15,5) Ma még semmit sem látunk abból, hogy mi lesz a jövődében, vagy hogy mi lesz veletek. Ilyen szempontból a helyzetünk majdnem olyan, mint a jerikói út szélén ücsörgő, két világtalan és kisémmizett koldusé, akiknek majdnem semmijük sincs, néha még ötletük sem, csak a „világ világossága” felé intézett határozott kérésük: Uram, add, hogy megnyíljanak a mi szemeink! Higgyétek el: hogy a mai nap legnagyobb ajándéka a sok kicsi mellett az, hogy Isten a mi Urunk Jézus Krisztusban érettetek mindent megtesz. Legyetek hálásak érte, de azt se felejtsetek el, hogy Isten után kinek vagy kiknek tartoztok köszönettel.

Ezek után a mi Urunk kérdése – mit akartok, hogy cselekedjem veletek – szinte megpecsételi és hangulatában emelkedetté teszi ezt az alkalmat, hisz láthatjátok: **Ő nem azt adja, amit mi emberek (adok amit és amennyit tudok), Ő mindent ad és azért jön, hogy veletek is csodát tegyen.** Szirom-csodát. Végezetül engedjétek meg, hogy egy strófát idézzek Reményik Sándor *Csendes csodák* című költeményéből:

Ne várj nagy dolgot életedben,
Kis hópelyhek az örömök,
Szítáló, halk szirom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.

Ámen.

Temetési igehirdetés

Székely Levente

Toldalag

Az odafennvalókat keressétek...

Alapige: Kolossé 3,1–4

Gyászoló család, gyászoló testvéreim! Amikor két nappal ezelőtt eljutott hozzám a hír, hogy meghalt szeretett asszonytestvérünk, akkor az volt az első gondolatom, hogy elérkezett számára a rendelt idő vége. Mindennek rendelt ideje van, és úgy megyünk végig ezen az idővonalon, mintha vonattal utaznánk távoli állomásra. Egy állomás volt ez a pillanat, amelyen testvérünk leszállt a vonatról. Mi tovább utazunk, azzal a tudattal, hogy az utazás egyszer nekünk is lejár. Egy egyszerű mondattal szeretném kezdeni ezt a temetési prédikációt. Egy mondattal, amely senkinek nem mond első hallásra semmi új dolgot, most mégis üzenetet hordoz számomra és hiszem, hogy számotokra is, kedves hozzátartozók. Ez a mondat így hangzik: *Születéssel kezdődik az élet és meghalással ér véget.* Ezzel mindenki egyetért. De ha belegondolunk, ez csak az olyan ember számára igaz, aki kimondottan csak erre a földi életre, a maga körüli világra tekint, és csak ezt tudja valóságosnak gondolni, érezni, és csak ennek törvényei szerint tudja életét berendezni. Éppen ezért, nagyon szegény marad az ilyen emberi élet. Még akkor is, ha azt mondja magáról, hogy hát ő hisz Istenben, és a maga módján vallásos. Az ilyen életre mondja Pál apostol, hogy ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Sokszor mondhatnánk el magunkról, hogy csak ebben az életben, csak ennek valóságában reménykedünk. Egy temetésen is ezért vagyunk szomorúak, hiszen, ha biztosan tudnánk, hogy a meghalás csak általmenetel az örök életre – Istenhez, a mi Urunkhoz, akkor kevesebb lenne a gyászunk és kisebb a fájdalmunk a halállal szemben. De ha nem ápoljuk egy életen át a kapcsolatunkat Istennel, akkor ilyen esetben nincs amit elővenni... Nincs lelki tartalékunk, pedig most nagy szükségünk lenne rá.

A Péter apostol pünkösdi prédikációja nyomán sokaknak megváltozott az élete. Háromezret említ az írás, de mellettük voltak olyanok is, akik csak csodálkozni és kérdezni tudtak: „Vajon mi akar ez lenni?” Ez a kérdés gyakori lehet annak életében, aki nem kötődik Krisztusához, akinek nem volt életében ilyen összekapcsolódás az „odafelvalókkal”

Milyen jó, hogy lehet másfajta életet is élni itt a földi időben. Olyan életet, amely tulajdonképpen Istennel kezdődik és Istenben folytatódik (átmenet katedrálisba a konyhából – mondja Novalis), nemhogy véget érne, hanem Benne lesz teljessé. Benne teljessé ki az élet az olyan ember számára, aki tudja, érzi és vallja, hogy igazán nagy különbség nincs ebből a szempontból születés és meghalás között.

Nemcsak azért, mert egyiket sem értjük, nemcsak azért, mert mindkettőnél a „nagy ismeretlennel” állunk szemben, és mindkettő a földi élet és gondolkodás korlátoltságát jelzi – hanem azért is, mert íme, e kettő (meghalás és születés) bizonyos szempontból fel is cserélhető. De nem akarok tovább beszélni addig, amíg le nem szegezem, hogy ez a felcserélés csak Isten közelében működik. Aki vallja, hogy Krisztus az ő életének is a megváltója, az bátran mondhatja el, hogy igen, felcserélhető a halál a születéssel, és fordítva, a születés a halállal, mert valahol a *születésünk is meghalás. Jobban mondva halandóságba való érkezés*, hiszen mindannyian „bűnben fogantattunk és születünk...” Pedig nem volt (és nem is lesz) mindig halál, még ilyen fizikai-materiális érte-

lemben sem, mert az Úristen tökéletességben, tisztaságban, szentségben teremtette az embert, s nem volt (mint ahogy nem is lesz) sem halál, sem fájdalom, sem szenvedés, sem aggodalmaskodás.

Ma mindenki egy sikeres életre törekszik. Milyen kívánatosan hangzik: „Sikeres élet!” Mikor sikeres egy élet? Temetésen ez a kérdés nagyon fájdalmasan hangzik, mert kívülről nézve a halál a siker csődje, pedig itt kellene a leginkább a „sikerről” beszélni, hiszen annak gyümölcsét, amit elvetett az ember egy életen át, azt a halál után már csak az odafennvalók körében élvezheti. Törődünk-e az odafennvalókkal, ahol van a Krisztus? Ne felejtjük el az apostol mondatának azt a fontos részét, „ahol van a Krisztus” – mert ez azt jelenti, hogy Krisztus mellett. Mindenféle szempontból. Hol van ma Krisztus? Jézus azért ígérte meg a Szentlelket tanítványainak, mert anélkül nem lett volna misszió, nem lett volna Krisztus a világ számára hirdetett igazsággá. Pünkösöd után mi bennünk, tibennetek szeretne megmutatkozni. Mit jelent ez igazából? Szerintem egy életformát jelent, egy olyan életet, amelyet a mai világban nem könnyű megtartani, megélni...

Asszonytestvérünk temetésén elmondhatjuk: „Hisszük, hogy neki sikerült életének 86 rohanó esztendeje alatt gyakorolnia ezt a fajta életet, hitével, emberségével és jószágával gyűjteni mindennap valami örök értéket, amelyet a halál sem tud elvenni tőle, és amely vele ment oda túl, Istenhez is. Megjött a »behívó« a túlvilági seregbe. Megbékélt a halál gondolatával, csendesen és türelmesen élte élete utolsó hónapjait, jó szülőnek és nagyszülőnek ismertük.”

Mikor sikeres tehát egy emberi élet?

Akkor éltünk sikeres életet, ha az Ige szavai szerint elmondhatják rólunk valamikor, mint ahogy e mai napon elmondhatjuk elhunyt testvérünkről, hogy halála csak meghalás a bűnre nézve és – reménységünk szerint – általmenetel az örök életre.

Eddig arról beszéltem, hogy halálunk a mi születésünk. Úgy is szoktuk mondani: „egy halállal tartozunk mindannyian, akik megszülettünk valamikor erre a földi életre. Születés és halál: mindkettőnél ott van a tehetetlen sírás, ahogyan az életünk is szinte ilyen tehetetlen vergődés lenne az Isten közelsége, segítségé nélkül, ha nem lenne benne egy vigasztalás, egy ígélet, ha nem lenne az Isten biztatása, hogy ne félj, mert megváltottalak, azaz, ha meghalni születél meg te, ember, akkor ÉN, az Isten azt üzenem neked Krisztus keresztye által, hogy haláloed születés lett! Pilinszky János mondja, hogy „a tengerbe vissza-visszatérő vizek belehalnak a tengerbe, de valójában azonban nem szűnnek meg, csupán hazatalálnak” Krisztus a „halandóságunkban adhatott nekünk egyedül hallhatatlan találkozót”

A Krisztus váltságáldozatában bízó, megváltott, Istenbe oltott ember születése és halála. És mégis, az egyik eseményben örömet, másikban pedig fájdalmat és veszteséget érzünk. Ezt a fájdalmat érezzük ma is elhunyt testvérünk koporsója mellett. De ezért is szól az Ige, hogy bennünket megbékéltessen, fájdalmunkat csitítsa, hogy *ne nyugtalanodjék a mi szívünk, se ne féljen*, mert az Úr az Ő szent Fia által helyet készített nekünk.

Helyet készített, és készít, hogy örökké éljünk, hogy az elrontott kapcsolat Közte és köztünk helyreálljon. Ezért volt minden. Minden templom ezért épült. Ezért küldte a prófétákat, az apostolokat, ezért szól az Ige, ezért van a világban vigasztaló, erősítő Szentlelke – és hogy ez valóban lehetségessé váljon, ezért adta az Ő szent Fiát, Jézus Krisztust, hogy új teremtést munkáljon, hogy már életünkben élhessünk általa Istenben. Ez az igazság, melyről az ige azt mondja, hogy szabadokká tesz, hiszen az Isten igazság és Ő azt akarja, hogy éljünk, hogy szabadok legyünk.

Az odafelvalókkal törődjétek, ne a földiekkel... Bizonyára nem mondok újat azzal, hogy sok ember ilyenkor, a halál közelében, a temetőben vagy egy temetésen mintegy filmként látja leperegni, vagy saját maga forgatja le gondolatban mintegy összegzésként

az életét. Ilyenkor mintha jobban nyílna a szemünk, mintha többet látnánk a fizikai világon túl a lelki világból. Megérezünk valamit a láthatatlanból, az örökkévalóságból. Ilyenkor mintha jobban keresné az ember az élete gyümölcseit. De sokszor keserűen döbbenünk rá, hogy ezek a gyümölcsök nem kézzelfoghatóak. Rádöbbenünk, hogy nem lehet az életet, annak értékét az összegyűjtött földi javakban mérni.

Ez a kétféleség és kétféle viszonyulás megvan minden ember belső életében. Így vagyunk ebben a világban egyszerre gyarló, megromlott emberek, de ugyanakkor Isten megváltott gyermekei. Az odafennvalókkal törődünk, ezt mondja az Ige. És lám az odafenn való dolgok földi vetületéből, az áldásokból is jutott bőven az ő életébe. 86 esztendő. Ez volt földi osztályrésze, a Zsoltárok könyvében említett 70 vagy 80 esztendőnél valamivel több. Félévnyi betegség, élete alkonyán. Mindannyian úgy éreztük, hogy nemcsak a panasz, hanem a hála is illik most ajkainkra. Egy életért, annak példamutatásáért, és mindazokért, amiket az ő élete által vettünk el Istenünk kezéből.

Mi a tanítása az Igének?

Törődünk az odafennvalókkal! Naponta kérjük el az onnan felülről jövő áldásokat, csak így állíthatunk méltó emléket, csak így épülhet bele a Jézus élete, szeretete, jósága, Lelke a mi életünkbe, mert csak egyedül Krisztus köt össze bennünket Istennel és egymás életével. Ámen.

Sylvester Aba János

Olthévíz

Tudom, hogy az én Megváltóm él

Alapige: Jób 19,25–26

Abban a helyzetben vagytok, amelyben az ember úgy érzi, nem tud semmit. Minden összezavarodik ilyenkor. Már a betegség is kiragad a megszokott, biztonságos környezetből, s azok a dolgok, amiket úgy éreztetek, hogy biztos pontok az életetekben, kétségesse válnak. Újra és újra belekapaszkodtatok az orvosok szavába, akik eleinte bátran, majd egyre halkabban mondták, hogy „tudunk segíteni”. Ahogy halkult a biztató szó, úgy fogyott a reménység, és zavarodott össze mind jobban a megszokott élet. Ilyenkor nagy szükségünk van arra, hogy olyanok legyenek mellettünk, akik tudnak valamit nyújtani, akik biztonságot adnak a mindannyiunk számára átláthatatlan élethelyzetben. Nagy segítség a közösségnek az ereje, a szomszédok, rokonok segítőkészsége, akik „tudják”, mit kell ilyenkor tenni.

Mi is a gyülekezet tagjaival együtt, azért vagyunk most itt, mert tudunk valamit, amit nektek is tudnotok kell: „Tudom, hogy az én Megváltóm él, és utójára megáll az én porom fölött. És miután ez a bőröm lefoszlik, testem nélkül látom meg Istent”. Nem azért tudjuk, mert kiokoskodtuk, mert bölcsebbek vagyunk, mint ti, hanem mert Isten megmutatta. Többeknek megmutatta, talán már nektek is, s akkor csak emlékeztetnem kell benneteket az Ige szavaival: „Eszetekbe juttatom továbbá az evangéliumot, melyet hirdettem nektek (...), hogy a Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint, és hogy eltemettetett, és hogy feltámadott a harmadik napon az Írások szerint.” (1Kor 15,1.3–4) Bizonyosságot teszek elöttetek arról, hogy én is olyan helyzetben értettem meg Jób szavainak az értelmét, mint amilyenben most ti vagytok. Azok a szavak, amelyeket addig az értelmekkel valamennyire fölfogtam, élő erővé lettek számomra. Jób kijelentésével (Tudom, hogy az én megváltóm él) egy időben a Heidelbergi Káté első feleletét-

nek szavai is élővé lettek számomra: „életemben és halálomban egyetlen vigasztalásom, hogy mind testestől, mind lelkestől, akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem a Jézus Krisztus tulajdona vagyok” Megtanultam valamikor, mint Jób barátai a tant, de nem sokat jelentettek számomra. Isten adta meg ezt a „tudást”, annak az ajándékát, hogy megérezhettem az Ő szava: élet. Azért állhatok itt és mondhatom: „Áldott az Isten, aki megvigasztal minden nyomorúságunkban...”

Mi az, amit Jób a legnagyobb szenvedés közepette is tud? Nemcsak hittankönyvből tudja azt, hogy Isten van, hanem azt, hogy ebben a nyomorult helyzetében is van kiút, van Megváltó. Az, akiben Ő reménykedik, él. Ő az, aki ki fogja mondani az utolsó szót Jób esetében. Jób vívódásának legfőbb oka, hogy úgy érzi, Isten ellene fordult. Mégis tudja azt, hogy ez másképpen lesz majd: „meglátom az Istent”. Mi Jóbnaál többet tapasztalhattunk meg. A megígért Megváltót elküldte az Atya, általa „velünk az Isten” A legnagyobb kétségeimben is, szomorúságomban is erre gondolhatok. Isten veletek van kedves gyászoló testvéreim, elköltözött testvérünket is Ő kísérté egészségben és betegségben, magasságban és mélységben, s hisszük, hogy a halált legyőző ereje a földi élet után sem hagy magunkra. Jób nem tudott még Krisztus feltámadásáról, de bízott abban, hogy „meglátja az Istent”. Mi testi szemeinkkel nem láttuk a feltámadott Krisztust, de megadta, megadhatja nekünk azoknak boldogságát, akik „nem látnak és hisznek”

Mi azért imádkozunk ma veletek együtt, hogy Isten e mostani szomorúságokat használja arra, hogy titeket is vonjon be azoknak a közösségébe, akik megvigasztalódkva mondják és éneklük: „Tudom, az én Megváltóm él.” Ámen.

A józan Ész halála

Józan Észnek elment a kedve az élettől, amikor a tízparancsolat neveltség tárgyává vált, némely „egyház” üzlettelé aljasult, és amikor a bűnözők kezdtek külön elbánásban részesülni, mint áldozataik.

Józan Ész számára kemény csapás volt arról értesülni, hogy az ember már nem védheti meg magát egy tolvajtól a saját házában, ellenben a tolvaj beperelheti őt, ha kezét emel rá, és ha egy rendőr megöl egy bűnözőt, (még akkor is, ha ez utóbbinál fegyver volt,) azonnal eljárás indul ellene aránytalan védekezés miatt.

Józan Ész halálát megelőzte szüleié: az Igazságé és a Bizalomé, a feleségéé: a Bölcsességé, a lányaié: a Felelősségé és a Törvényességé, a fiuké: az Ésszerűségé.

De élnek szörnyű mostohatestvérei: Hívják az ügyvédemet, Nem én voltam, Ne szólj bele, és a Társadalom áldozata vagyok.

Nem vagyunk sokan a temetésén, mivel nagyon kevesen fogták fel, hogy elment.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Babits Mihály

Vers, apostolokról

S jött az Eke és átszántott a földön
de ki fog a föl szántott földbe vetni?
Hol a jó mag, és hol van aki szórja,
a méltó kar, mely könnyen lendül égne?

Hol van Péter, aki látta a Krisztust
s látását böles lélekkel őrzi s osztja?
És hol van Pál, kinek nyelve hegyén az
„ismeretlen Isten” neve kilobban?

Az Antikrisztusok megsokasodtak:
az ég illata elveszik e büzben:
Uram, aki vagy, adj jelet magadról,
ígazgasd tévedt ebeid szimatját!

Nem a kenyér a minden, sem a fajták
állati tülekvése, ami most van:
krisztustalan proféták, mondjatok már
legalább annyit, hogy nem ez a Krisztus.

A Szentléleknek göze megapadt ma:
tartányaink' betömte az aludt vér.
Tudásunk megfogy, házaink omolnak
és gépeink, mint szíveink, kihülnek.

Nem a holtakat szánom már: az élő
ma százszor holtabb: az eke nem új mag
számára tört utat, hanem kidobta
földünk ből a régít, és elaszunk most.

Vadakként hát, barlagjainkba sunyva,
kik egymást téptük, s még véres viacsorral,
jobb struccfejünket néma kéjbe dugni
s szennyes kortyokban hörpentei Isten?

Ha nem ígennek, legalább a nemnek
hangzani kéne; a nem is talizmán,
a nem is lélek, vigyétek a véres
esorda elé, tán meging s hátrahököl.

Tán nemet vettek és ígent arattok,
Kisebzett és fázik a meztelen föld:
siessetek! hogy új buza borítsa,
mielőtt az esztendő megöregszik.